

SOLIDWORKS 2014

Inženjerski dizajn i grafika

JAMES D. BETHUNE

SOLIDWORKS 2014

Inženjerski dizajn i grafika

JAMES D. BETHUNE

 kompjuter
biblioteka

PEARSON

Izdavač:

Obalskih radnika 15, Beograd

Tel: 011/2520272

e-mail: kombib@gmail.com

internet: www.kombib.rs

Urednik: Mihailo J. Šolajić

Za izdavača, direktor:

Mihailo J. Šolajić

Autor: James D. Bethune

Prevod: Slavica Prudkov

Lektura: Miloš Jevtović

Slog : Zvonko Aleksić

Znak Kompjuter biblioteke:

Miloš Milosavljević

Štampa: „Svetlost” Čačak

CTP ploče: „Svetlost” Čačak

Tiraž: 500

Godina izdanja: 2014.

Broj knjige: 476

Izdanje: Prvo

ISBN: 978-86-7310-501-7

Engineering Design and Graphics with SolidWorks®

2014

by James D. Bethune

ISBN:978-0-321-99399-1

Copyright © 2014 by Pearson Education, Inc. publishing as Peachpit Press.

All right reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by means, electronic or mechanical, including photocopying, recording or by any information storage retrieval system, without permission from the Publisher.

Autorizovani prevod sa engleskog jezika edicije u izdanju „Peachpit Press”, Copyright © 2014.

Sva prava zadržana. Nije dozvoljeno da nijedan deo ove knjige bude reprodukovan ili snimljen na bilo koji način ili bilo kojim sredstvom, elektronskim ili mehaničkim, uključujući fotokopiranje, snimanje ili drugi sistem presnimavanja informacija, bez dozvole izdavača.

Zaštitni znaci

Kompjuter Biblioteka i „Peachpit Press” su pokušali da u ovoj knjizi razgraniče sve zaštitne oznake od opisnih termina, prateći stil isticanja oznaka velikim slovima.

Autor i izdavač su učinili velike napore u pripremi ove knjige, čiji je sadržaj zasnovan na poslednjem (dostupnom) izdanju softvera.

Delovi rukopisa su možda zasnovani na predizdanju softvera dobijenog od strane proizvođača. Autor i izdavač ne daju nikakve garancije u pogledu kompletnosti ili tačnosti navoda iz ove knjige, niti prihvataju ikakvu odgovornost za performanse ili gubitke, odnosno oštećenja nastala kao direktna ili indirektna posledica korišćenja informacija iz ove knjige.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

004.42SOLIDWORKS

004.925.8

62:004.382

БЕТЈУН, Џејмс Д.

SolidWorks 2014: inženjerski dizajn i grafika / James D. Bethune; [prevod Slavica Prudkov]. - Beograd: Kompjuter biblioteka, 2014 (Čačak: Svetlost). - XXII, 820 str.: ilustr.; 24 cm . - (Kompjuter biblioteka; #br. knj. #476)

Prevod dela: Engineering Design and Graphics with SolidWorks 2014. - Tiraž 500.

ISBN 978-86-7310-501-7

a) Апликативни програм „SolidWorks“

b) Рачунарска графика

c) CAD системи

COBISS.SR-ID 210901772

Kratak sadržaj

POGLAVLJE 1:	
Početak rada	1
POGLAVLJE 2:	
Objekti i alati skice	47
POGLAVLJE 3:	
Oblici	135
POGLAVLJE 4:	
Ortografski prikazi	251
POGLAVLJE 5:	
Sklopovi	325
POGLAVLJE 6:	
Navoji i zatvarači	401
POGLAVLJE 7:	
Dimenzionisanje	469
POGLAVLJE 8:	
Tolerancije	547
POGLAVLJE 9:	
Ležajevi i tolerancije uklapanja	653
POGLAVLJE 10:	
Zupčanci	685
POGLAVLJE 11:	
Kaiševi i koturovi	749
POGLAVLJE 12:	
Ekscentri	775
Dodatak	811

Sadržaj

POGLAVLJE 1

Početak rada	1
U ovom poglavlju ćete naučiti:	1
1-1 Uvod	1
1-2 Započinjanje novog crteža	2
Da biste započeli novi crtež	2
Da biste selektovali ravan crteža	4
1-3 Boje SolidWorksa	9
1-4 Kreiranje potpuno definisanog kruga	9
Da biste promenili postojeće dimenzije	11
Potpuno definisani objekti	12
1-5 Jedinice mere	15
Da biste promenili jedinice mere	16
1-6 Linija	17
Da biste skicirali liniju	17
Da biste izašli iz režima Sketch	19
Da biste ponovo ušli u režim Sketch	19
1-7 Pomeranje po ekranu za crtanje	20
Da biste uveličali liniju	20
Da biste pomerili liniju	20
Da biste promenili orijentaciju linije	20
1-8 Orijehtacija	21
Da biste se vratili na orijentaciju Top View – Top View	22
Da biste se vratili na orijentaciju Top View – Orientation Triad	22
1-9 Primer problema SP1-1	23
Da biste fiksirali liniju na mesto	25
Da biste potpuno definisali oblik	27
1-10 Kreiranje 3D modela	28
Da biste kreirali 3D model	28
1-11 Snimanje dokumenta	29
Da biste snimili dokument	29
1-12 Linije i uglovi – primer problema SP1-2	30
1-13 Rupe	34
Da biste kreirali rupu	34
PROJEKAT POGHLAVLJA	39
Projekat 1-1	39

POGLAVLJE 2

Objekti i alati skice 47

U ovom poglavlju ćete naučiti:	47
2-1 Uvod	47
2-2 Mouse Gestures i taster S	48
Mouse Gestures	48
S Key	52
2-3 Početak koordinatnog sistema	56
Da biste prikazali početak koordinatnog sistema	56
2-4 Krug	57
Da biste skicirali krug	57
Da biste skicirali perimetar kruga pomoću tri tačke	58
Da biste skicirali tangentu perimetra kruga pomoću tri linije	61
2-5 Pravougaonik	62
Centralni pravougaonik	62
Da biste skicirali ugaoni pravougaonik	62
Da biste skicirali centrirani pravougaonik	63
Da biste skicirali ugaoni pravougaonik pomoću tri tačke	63
Da biste skicirali centrirani pravougaonik pomoću tri tačke	64
Da biste skicirali paralelogram	65
2-6 Prorezi	66
Da biste nacrtali pravi prorez	67
Da biste nacrtali pravi prorez sa centralnom tačkom	68
Da biste nacrtali lučni prorez pomoću tri tačke	69
Da biste nacrtali lučni prorez pomoću centralne tačke	69
2-7 Krug perimetra	70
Da biste nacrtali krug perimetra	71
2-8 Lukovi	71
Da biste nacrtali luk iz centralne tačke	72
Da biste nacrtali tangenti luk	72
Da biste nacrtali luk pomoću 3 tačke	74
2-9 Poligoni	75
Da biste nacrtali šestougaonik	75
2-10 Splajn	76
Da biste nacrtali splajn	77
Da biste editovali splajn	77
2-11 Elipsa	78
Da biste nacrtali elipsu	79
Da biste nacrtali delimičnu elipsu	79
Da biste nacrtali parabolu	81
Konusni presek	82
Da biste nacrtali konusni presek	83
2-12 Zaobljenja i oborene ivice	85
Da biste nacrtali zaobljenje	85
Da biste nacrtali oborenu ivicu	86
2-13 Tekst skice	88
Da biste dodali tekst	88

Da biste promenili font i veličinu teksta	89
2-14 Tačka	91
2-15 Odsecanje objekata	91
Da biste upotreбили alatku Trim Entities	92
2-16 Proširenje objekata	93
Da biste proširili objekte u skici.....	93
2-17 Pomeranje objekata	94
Da biste nacrtali pomerenu liniju	95
2-18 Reflektovanje objekata	96
Da biste kreirali reflektovani objekat	97
2-19 Linearna šara skice	99
Da biste kreirali linearnu šaru skice	100
2-20 Kružna šara skice	101
Da biste kreirali kružnu šaru skice	102
2-21 Pomeranje objekata	102
Da biste pomerili objekat	102
2-22 Kopiranje objekata	104
Da biste kopirali objekat	106
2-23 Rotiranje objekata	106
Da biste rotirali objekat	107
2-24 Skaliranje objekata	108
Da biste kreirali skalirani objekat	108
2-25 Razvlačenje objekata	109
Da biste razvukli objekat	110
2-26 Razdvajanje objekata	111
Da biste upotreбили alatku Split Entities	112
2-27 Prelomljene linije	113
Da biste upotreбили alatku Jog Line	113
2-28 Osa simetrije	114
Da biste upotreбили alatku Centerline	115
2-29 Primer problema SP2-1	116
2-30 Primer problema SP2-2	118
2-31 Primer problema SP2-3	121
PROJEKTI POGHLVLJA	124
Projekat 2-1	124
Projekat 2-2	133

POGLAVLJE 3

Oblici	135
U ovom poglavlju ćete naučiti:	135
3-1 Uvod	135
3-2 Extruded Boss/Base	135
Da biste upotreбили alatku Extruded Boss/Base	136
Da biste kreirali stranice povučene prema unutrašnjosti kvadra	139
Da biste kreirali stranice povučene prema spoljašnjosti kvadra	140
3-3 Primer problema SP3-1	141

3-4 Extruded Cut	144
3-5 Hole Wizard	146
3-6 Drugi metod kreiranja otvora.....	149
Da biste kreirali „slepi“ otvor – inči.....	150
Da biste kreirali „slepi“ otvor – metrička jedinica.....	152
3-8 Zaobljenje	155
Da biste kreirali zaobljenje sa promenljivim poluprečnikom	156
Da biste kreirali zaobljenje pomoću opcije Face Fillet	158
Da biste kreirali zaobljenje pomoću opcije Full round fillet	159
3-9 Oborena ivica	162
Da biste definisali oborenu ivicu pomoću ugla i rastojanja.....	162
Da biste definisali oborenu ivicu pomoću dva rastojanja	163
Da biste definisali oborenu ivicu najviše tačke.....	165
3-10 Revolved Boss/Base.....	166
3-11 Revolved Cut	169
3-12 Referentne ravni	171
Da biste kreirali referentnu ravan	171
3-13 Lofted Boss/Base	174
3-14 Shell	177
3-15 Swept Boss/Base	179
3-16 Draft	182
3-17 Linear Sketch Pattern	183
3-18 Circular Sketch Pattern	185
3-19 Mirror	188
3-20 Spiralne krive i opruge	189
Da biste nacrtali spiralu	189
Da biste nacrtali oprugu iz spirale	190
3-21 Kompresione opruge.....	192
Da biste kreirali ravne krajeve.....	193
3-22 Torzione opruge	196
Da biste nacrtali torzionu oprugu	196
3-23 Produžne opruge.....	199
Da biste nacrtali produžnu oprugu.....	199
3-24 Wrap	202
Da biste kreirali udubljeni tekst.....	202
3-25 Editovanje oblika.....	206
Da biste editovali otvor	206
Da biste editovali isečak	207
3-26 Primer problema SP3-2	209
Da biste nacrtali valjak	209
Da biste kreirali kosu površinu na valjku	212
Da biste dodali vertikalni prerez	212
Da biste dodali otvor veličine $\varnothing 8$	215
3-27 Primer problema SP3-3	217
3-28 Curve Driven Patterns	220
Da biste upotreбили alatku Curve Driven Pattern - primer 1	220
Da biste upotreбили alatku Curve Driven Pattern - primer 2	224

PROJEKTI POGLAVLJA	228
Projekat 3-1	228
Projekat 3-2	244
Projekat 3-3	245
Projekat 3-4	246
Projekat 3-5	246
Projekat 3-6	247
Projekat 3-7	247
Projekat 3-8:	247

POGLAVLJE 4	
Ortografski prikazi	251
U ovom poglavlju ćete naučiti:	251
4-1 Uvod	251
4-2 Projekcije po metodu trećeg i prvog diedra	253
4-3 Osnove ortografskih prikaza	255
Normalne površine	256
Skrivene linije	256
Prioriteti linija	258
Kose površine	259
Složene linije	260
Iskošene površine	260
Zaobljene površine	261
4-4 Crtanje ortografskih prikaza pomoću SolidWorksa	263
Da biste pomerili ortografski prikaz	272
Da biste kreirali druge prikaze	273
4-5 Projekcija preseka	274
4-6 Crtanje projekcije preseka pomoću SolidWorksa	275
Da biste promenili stil projekcije preseka	281
4-7 Poravnate projekcije preseka	282
4-8 Skraćeni prikazi	284
Da biste kreirali skraćeni prikaz	285
4-9 Detaljni prikaz	286
Da biste nacrtali detaljni prikaz	286
4-10 Pomoćni prikazi	287
Da biste nacrtali pomoćni prikaz	287

PROJEKTI POGLAVLJA	291

POGLAVLJE 5	
Sklopovi	325
U ovom poglavlju ćete naučiti:	325
5-1 Uvod	325
5-2 Započinjanje crteža sklopa	325
5-3 Pomeranje komponente	329
5-4 Rotiranje komponente	330
5-5 Pokreti miša za crteže sklopa	330

5-6 Spajanje	332
Da biste kreirali prvi sklop	332
Da biste kreirali drugi sklop	334
Da biste kreirali treći sklop	337
5-7 Sklopovi od dna ka vrhu	338
5-8 Kreiranje rastavljenog izometrijskog crteža sklopa	343
5-9 Kreiranje rastavljenog izometrijskog crteža pomoću formata Drawing	345
5-10 Brojevi sklopa	348
5-11 Specifikacija materijala (BOM ili lista delova)	350
Da biste editovali BOM	351
Da biste dodali kolone u BOM	354
Da biste promenili širinu kolone	355
Da biste promenili širinu redova i kolona	357
Da biste promenili font BOM-a	358
5-12 Blokovi naslova	359
Revizione oznake	359
Da biste editovali blok naslova	360
Blokovi izdanja	362
Blok tolerancije	363
Aplikacioni blokovi	363
5-13 Animiranje skupljanja	363
5-14 Primer problema 5-1: kreiranje sklopa obrtača	365
5-15 Upotreba alatke Motion Study SolidWorksa	369
Pokret	371
5-16 Editovanje dela unutar sklopa	372
5-17 Alatke Interference Detection/Clearance Verification	374
Alatka Interference Detection	374
Da biste detektovali interferenciju	376
Da biste verifikovali razmak	378
Da biste uklonili interferenciju	379
Da biste potvrdili da postoji razmak	381

PROJEKTI POGLAVLJA

383

Projekat 5-1	383
Projekat 5-2	384
Projekat 5-3	387
Projekat 5-4	388
Projekat 5-6	389
Projekat 5-7	390
Projekat 5-8	391
Projekat 5-9	392
Projekat 5-10	392
Projekat 5-11	394
Projekat 5-12	395
Projekat 5-13	396
Projekat 5-14	397
Projekat 5-15	399
Rubikova kocka	399

POGLAVLJE 6

Navoji i zatvarači	401
U ovom poglavlju ćete naučiti:	401
6-1 Uvod	401
6-2 Terminologija navoja	401
Korak navoja	402
6-3 Oznake navoja - ANSI metričke jedinice	402
6-4 Oznake navoja - ANSI Unified Screw Threads	403
6-5 Predstavljanje navoja	404
6-6 Unutrašnji navoji - inči	405
6-7 „Slepi“ otvori sa navojem – inči	407
6-8 Unutrašnji navoji – metričke jedinice	409
6-9 Pristup biblioteci Design Library	411
6-11 Određivanje dužine spoljašnjeg navoja – inči	413
6-12 Alatka Smart Fasteners	419
6-13 Određivanje dužine unutrašnjeg navoja	422
6-14 Vijak	426
6-15 Crtanje otvora sa navojem na stranici valjka	427
6-16 Dodavanje vijaka u valjak	431

PROJEKTI POGHLAVLJA **433**

Projekat 6-1: Milimetri	433
Projekat 6-2: Milimetri	434
Projekat 6-3: Inči	434
Projekat 6-4: Inči	435
Projekat 6-5: Inči ili milimetri	436
Projekat 6-6: Milimetri	437
Projekat 6-7: Milimetri	438
Projekat 6-8: Milimetri	439
Projekat 6-9: Inči i milimetri	439
Projekat 6-10: Milimetri	440
Projekat 6-11: Milimetri	440
Projekat 6-12: Inči ili milimetri	442
Projekat 6-13: Inči	443
Projekat 6-14: Milimetri	444
Projekat 6-15: Milimetri	444
Projekat 6-16: Milimetri	445
Projekat 6-17: Kontroler pristupa	447
Projekat 6-18: Točak za brušenje	448
Projekat 6-19: Milimetri	448
Projekat 6-20: Inči	451
Projekat 6-21: Milimetri	451
Projekat 6-22: Inči	452
Projekat 6-23: Milimetri	453
Projekat 6-24: Inči	456
Projekat 6-25: Inči	459
Projekat 6-26: Inči	461

Projekat 6-27: Inči	463
Projekat 6-28: Inči	465

POGLAVLJE 7

Dimenzionisanje 469

U ovom poglavlju ćemo obraditi sledeće teme:	469
7-1 Uvod	469
7-2 Terminologija i konvencije - ANSI	470
Neke konvencije dimenzionisanja	471
Neke uobičajene greške koje treba da izbegavate	471
7-3 Dodavanje dimenzija u crtež	472
Kontrolisanje dimenzija	476
Dimenzionisanje kratkih rastojanja	477
Alatka Autodimension	479
Da biste kreirali bazne dimenzije	481
7-4 Razmera crteža	482
7-5 Jedinice mere	483
Poravnate dimenzije	484
Dimenzije otvora	484
7-6 Dimenzionisanje otvora i zaobljenja	488
Dimenzionisanje „slepih“ otvora	488
Dimenzionisanje šara sa otvorima	491
7-7 Dimenzionisanje ravno upuštenih i konično upuštenih otvora	493
Ravno upušteni otvor sa navojima	498
Da biste dimenzionisali konično upuštene otvore	505
Da biste dimenzionisali blok	506
7-8 Ugaone dimenzije	507
Da biste dimenzionisali šaru sa ravnomerno raspoređenim otvorima	511
7-9 Ordinatne dimenzije	511
Da biste kreirali ordnatne dimenzije	512
7-10 Bazne dimenzije	514
Da biste kreirali bazne dimenzije	514
Tabele otvora	516
7-11 Lociranje dimenzija	518
7-12 Zaobljene ivice i zaobljenja	519
7-13 Zaobljeni oblici - unutrašnji	520
7-14 Zaobljeni oblici - spoljašnji	521
7-15 Nepravilne površine	522
7-16 Polarne dimenzije	523
7-17 Oborene ivice	524
7-18 Simboli i skraćenice	525
7-19 Simboli za simetričnost i centralnu liniju	526
7-20 Dimenzionisanje u tačku	527
7-21 Dimenzionisanje projekcije preseka	528
7-22 Dimenzionisanje ortografskih prikaza	528
Dimenzionisanje pomoću centralne linije	529

PROJEKTI POGLAVLJA	530
Projekat 7-1	530
Projekat 7-2	537
Projekat 7-3	544
Projekat 7-4	545
Projekat 7-5	545
Projekat 7-6	545

POGLAVLJE 8

Tolerancije 547

U ovom poglavlju ćemo obraditi sledeće teme:	547
8-1 Uvod	547
8-2 Direktni metodi primene tolerancija	547
8-3 Izrazi tolerancije	549
8-4 Razumevanje plus i minus tolerancija	549
8-5 Kreiranje plus i minus tolerancija	550
Da biste dodali plus i minus simetrične tolerancije pomoću dugmeta Dimension Text	552
8-6 Kreiranje graničnih tolerancija	554
8-7 Kreiranje ugaonih tolerancija	556
8-8 Standardne tolerancije	557
8-9 Dvostruko dimenzionisanje	558
8-10 Kontinualne i bazne dimenzije	559
Bazne dimenzije kreirane pomoću SolidWorksa	561
8-11 Ispitivanje tolerancija	562
Izračunavanje maksimalne dužine A	562
Izračunavanje minimalne dužine A	562
8-12 Dimenzije pravougaonika	563
8-13 Lokacije otvora	563
8-14 Biranje osovine za otvor sa tolerancijom	565
Rezultati mogu da budu izraženi kao formula.....	566
8-15 Primer problema SP8-1	566
8-16 Primer problema SP8-2	567
8-17 Nominalne veličine	568
8-18 Standardna uklapanja (metričke vrednosti)	568
Uklapanja sa zazorom	569
Prelazna uklapanja	569
Uklapanja sa interferencijom	569
8-19 Standardna uklapanja (vrednosti u inčima)	569
Da biste dodali oznaku uklapanja na crtež	570
Očitavanje tabela uklapanja	571
8-20 Preporučljive i standardne veličine	572
8-21 Fina obrada površina	574
8-22 Simboli kontrole površine	576
8-23 Primena simbola kontrole površine	577
Da biste dodali simbol prostiranja na crtež	578
8-24 Problemi u projektovanju	580

Stanje „plutanja“	582
Stanje fiksne pozicije	582
Projektovanje otvora pomoću određene veličine zatvarača	584
8-25 Geometrijske tolerancije	585
8-26 Tolerancije forme	585
8-27 Ravnost	585
8-28 Pravost	586
8-29 Pravost (RFS i MMC)	588
8-30 Kružnost	591
8-31 Cilindričnost	592
8-32 Geometrijske tolerancije pomoću SolidWorksa	592
8-33 Reference	594
Da biste dodali indikator reference	595
Da biste definisali toleranciju normalnosti	597
Da biste definisali vrednost pravosti za referentnu površinu A	598
8-34 Tolerancije orijentacije	599
8-35 Normalnost	600
8-36 Paralelizam	602
8-37 Ugaonost	602
8-38 Profili	603
8-39 Ispupčenja	605
8-40 Tolerancije pozicije	607
8-41 Kreiranje tolerancija pozicije pomoću SolidWorksa	609
Da biste kreirali toleranciju pozicije	609
8-42 Virtuelno stanje	611
Izračunavanje virtuelnog uslova za osovinu	612
Izračunavanje virtuelnog uslova za otvor	612
8-43 „Plutajući“ zatvarači	613
8-44 Primer problema SP8-3	614
8-45 Primer problema SP8-4	615
8-46 Fiksni zatvarači	616
8-47 Primer problema SP8-5	616
8-48 Problemi projektovanja	617
PROJEKTI POGLAVLJA	621
Projekat 8-1	621
Projekat 8-2	622
Projekat 8-3	623
Projekat 8-4	623
Projekat 8-5	623
Projekat 8-6	623
Projekat 8-7	624
Projekat 8-8	625
Projekat 8-9	626
Projekat 8-10	627
Projekat 8-11	627
Projekat 8-12	628

Projekat 8-13	629
Projekat 8-14	629
Projekat 8-15	630
Projekat 8-16	630
Projekat 8-17	630
Projekat 8-18	631
Projekat 8-19	631
Projekat 8-20: Inči	633
Projekat 8-21: Milimetri	633
Projekat 8-22: Inči	633
Projekat 8-23: Milimetri	633
Projekat 8-24: Milimetri	634
Projekat 8-25: Inči	634
Projekat 8-26: Milimetri	635
Projekat 8-27: Inči	635
Projekat 8-28: Milimetri	635
Projekat 8-29	635
Projekat 8-30	635
Projekat 8-31	635
Projekat 8-32	638
Projekat 8-33	638
Projekat 8-34	638
Projekat 8-35	639
Projekat 8-36	639
Projekat 8-37	640
Projekat 8-38	640
Projekat 8-39	640
Projekat 8-40	641
Projekat 8-41	642
Projekat 8-42	642
Projekat 8-43	643
Projekat 8-44	643
Projekat 8-45	644
Projekat 8-46	644
Projekat 8-47	645
Projekat 8-48	645
Projekat 8-49	646
Projekat 8-50	647
Projekat 8-51	649
Projekat 8-52	649
Projekat 8-53	650
Projekat 8-54	650
Projekat 8-55	651

POGLAVLJE 9

Ležajevi i tolerancije uklapanja 653

U ovom poglavlju ćemo obraditi sledeće teme:	653
9-1 Uvod	653
9-2 Klizni ležaj	654
Da biste nacrtali klizni ležaj	654
9-3 Ležajevi iz Toolboxa	657
9-4 Kuglični ležajevi	660
9-5 Uklapanja i tolerancije za ležajeve	663
9-6 Uklapanja - inči	663
9-7 Uklapanje zazora	663
9-8 Osnove otvora	663
9-9 Osnove osovine	664
9-10 Primer problema SP10-2	664
9-11 Uklapanja interferencije	664
9-12 Proizvedeni ležajevi	666
Zazor za proizvedeni ležaj	666
Da biste primenili toleranciju uklapanja zazora pomoću SolidWorksa	667
Interferencija za proizvedeni ležaj	667
Da biste primenili toleranciju uklapanja interferencije pomoću SolidWorksa	668
Upotreba SolidWorksa za primenu standardne tolerancije uklapanja u crtež sklopa	669
9-13 Tolerancije uklapanja – milimetri	670

PROJEKTI POGLAVLJA 671

Projekat 9-1: Uklapanja zazora – inči	672
Projekat 9-2: Uklapanja zazora – inči	672
Projekat 9-3: Uklapanja zazora – inči	672
Projekat 9-4: Uklapanja zazora – milimetri	672
Projekat 9-5: Uklapanja interferencije – inči	672
Projekat 9-6: Uklapanja interferencije – inči	672
Projekat 9-7: Lokacijska uklapanja – inči	672
Projekat 9-8: Uklapanja interferencije – milimetri	673
Projekat 9-9: Inči	674
Projekat 9-10: Inči	674
Projekat 9-11: Inči	674
Projekat 9-12: Milimetri	674
Projekat 9-13: Inči	674
Projekat 9-14: Inči	674

POGLAVLJE 10

Zupčanci 685

U ovom poglavlju ćemo obraditi sledeće teme:	685
10-1 Uvod	685
10-2 Terminologija zupčanika	686
10-3 Formule zupčanika	687

10-4 Kreiranje zupčanika pomoću SolidWorksa	688
Da biste kreirali sklop zupčanika	689
Da biste animirali zupčanike	694
10-5 Prenosni odnos zupčanika	696
10-6 Zupčanici i ležajevi	697
Da biste dodali ležajeve	697
10-7 Prenos snage – sa osovine na zupčanik	699
10-8 Vijci i središta zupčanika	700
Da biste dodali otvor sa navojem u središte zupčanika	701
10-9 Klinovi, žlebovi za klinove i zupčanici	704
Da biste definisali i kreirali žlebove u zupčaniku	705
Da biste se vratili u crtež sklopa	707
Da biste definisali i kreirali paralelni klin	708
Da biste kreirali žleb u osovini	710
Da biste kreirali žleb za klin	711
Da biste kreirali žleb za klin sa krajem u obliku luka	712
10-10 Primer problema 10-1 Potporne ploče	714
Da biste odredili prečnik koraka navoja	714
Da biste editovali specifikaciju materijala	716
10-11 Zupčasti i pogonski zupčanici	720
Da biste animirali zupčasti i pogonski zupčanik	722
10-12 Metrički zupčnici	724
Da biste kreirali metrički zupčanik	724

PROJEKTI POGLAVLJA

726

Projekat 10-1: Inči	726
Projekat 10-2: Inči	726
Projekat 10-3: Inči	726
Projekat 10-4: Milimetri	727
Projekat 10-5: Inči	727
Projekat 10-6: Inči	728
Projekat 10-7: Milimetri	728
Projekat 10-8: Inči	729
Projekat 10-9: Inči	730
Projekat 10-10: Milimetri	731
Projekat 10-11: Inči	732
Projekat 10-12: Inči – problem projektovanja	734
Projekat 10-13: Inči – problem projektovanja	735
Projekat 10-14: Milimetri – problem projektovanja	736
Projekat 10-15: Inči	737
Projekat 10-16 – problem projektovanja	739
Projekat 10-17: Milimetri – problem projektovanja	740
Projekat 10-18: Inči – problem projektovanja	741
Projekat 10-19: Milimetri – problem projektovanja	744

POGLAVLJE 11

Kaiševi i koturovi 749

U ovom poglavlju ćemo obraditi dve teme:	749
11-1 Uvod	749
11-2 Standardne veličine kaiševa i koturova	749
Da biste nacrtali sklop kaiša i kotura	750
11-3 Koturovi i klinovi	756
Da biste dodali žleb za klin u kotur	756
11-4 Višestruki koturovi	758
Da biste kreirali sklop od više koturova	759
11-5 Lanci i lančanici	762
Da biste kreirali sklop lanca i lančanika	763
Da biste dodali debljinu i širinu za lanac	765

PROJEKTI POGLAVLJA 767

Projekat 11-1: Inči	767
Projekat 11-2: Inči – problem projektovanja	768
Projekat 11-3: Inči – problem projektovanja	769
Projekat 11-4: Inči	770
Projekat 11-5: Inči	771
Projekat 11-6: Inči	772

POGLAVLJE 12

Ekscentri 775

U ovom poglavlju ćemo obraditi tri teme:	775
12-1 Uvod	775
12-2 Bazni krug	775
12-3 Tačka putanje	775
12-4 Zadržavanje, uspon i pad	775
Oblik linija uspona i pada	776
Smer ekscentra	776
12-5 Kreiranje ekcentra u SolidWorksu	776
Da biste pristupili alatkama Cam	777
12-6 Cam - Circular Setup kartica	778
12-7 Cam - Circular Motion kartica	780
12-8 Cam - Circular Creation kartica	783
12-9 Središta na ekscentru	786
Upotreba Cam - Circular okvira za dijalog za kreiranje središta	786
Upotreba alatki Sketch i Features za kreiranje središta	787
Da biste dodali otvor sa navojem u središte ekscentra	787
Da biste dodali žlebove za klin u ekscentar	791
12-10 Opruge za ekscentre	792
Da biste nacrtali oprugu	792
12-11 Primer problema SP12-1 - ekscentri u sklopovima	795
Kreiranje ortografskog crteža i specifikacije materijala	799

PROJEKTI POGLAVLJA	802
Projekat 12-1: Inči	802
Projekat 12-2: Inči	802
Projekat 12-3: Problem projektovanja	803
Projekat 12-4: Milimetri	803
Projekat 12-5	804
Projekat 12-6: Problem projektovanja	804
Projekat 12-7: Problem projektovanja	805
Projekat 12-8: Milimetri	806

DODATAK	811

Predgovor

U ovoj knjizi prikazano je i objašnjeno kako se upotrebljava SolidWorks® 2014 za kreiranje inženjerskih crteža i dizajna. Akcenat je stavljen na kreiranje inženjerskih crteža, uključujući dimenzije i dozvoljena odstupanja, korišćenjem standardnih delova i alatki. Svako poglavlje sadrži primer rešavanja problema, korak po korak, u kojem je prikazano kako se primenjuju koncepti koji su predstavljeni u poglavlju.

Knjiga sadrži stotine projekata različitih stepena težine, specifično dizajniranih za bolje razumevanje sadržaja poglavlja. Ideja je da studenti najbolje nauče kroz rad. Kao odgovor na zahteve recenzentata, uključeni su i neki veoma teški projekti.

U **poglavljima 1 i 2** prikazano je kako se podešava dokument dela i kako se upotrebljavaju Sketch alatke SolidWorksa. Te alatke se koriste za kreiranje 2D dokumenata dela koji će nakon toga biti izvučeni u 3D pune modele. Prva dva poglavlja sadrže objašnjenja kako su upotrebljene boje SolidWorksa i kako oblici mogu da budu potpuno definisani. Upotreba pokreta miša, tastera S i koordinatnog početka je takođe uključena. Ova dva poglavlja sadrže 43 projekta, u kojima se koriste inči i milimetri da bi studenti vežbali primenu različitih Sketch alatki.

U **Poglavljju 3** prikazano je kako se upotrebljavaju alatke Features, koje služe za kreiranje i modifikovanje 3D punih modela. Pored toga, opisane su i referencne ravni i dati su primeri kako se edituju postojeći modeli.

U **Poglavljju 4** objašnjeno je kako se kreiraju i interpretiraju ortografski prikazi. Prikazi su kreirani pomoću projekcije po metodu trećeg diedra, u skladu sa ANSI standardima i konvencijama. Predstavljene su razlike između projekcija po metodu prvog i trećeg diedra. Uključeno je pet vežbi da bi pomogle studentima da nauče kako da rade sa dva različita standarda. Takođe su uključeni prikazi preseka, pomoćni prikazi i skraćeni prikazi. U nekoliko projekata zahteva se da 3D puni model bude nacrtan iz određenog seta ortografskih prikaza da bi se pomoglo studentima da razviju veštinu vizuelizacije.

U **Poglavljju 5** prikazano je kako se kreiraju crteži sklopa pomoću alatki Assembly (Mate, rastavljeni prikaz) i kako se dokumentuju skropovi pomoću alatki Drawing Documents. Teme uključuju sklopljene 3D pune modele, rastavljene izometrijske crteže i specifikacije materijala (BOM). Objasnjeni su brojevi sklopa i brojevi dela. Prikazane su alatke Animate Collapse/Explode i Motion Study. Pored toga, opisani su naslov, izdanje i revizioni blokovi. Dato je objašnjenje kako se upotrebljava Interference Detection.

U **Poglavljju 6** objašnjeno je kako se kreira i dizajnira pomoću povezivanja i spojeva. Opisani su i ANSI inčna i ANSI metrička povezivanja. Predstavljena je biblioteka Design Library i upotrebljeni su primeri za prikaz kako da selektujete i odredite veličinu šrafova i drugih spojeva za sklopljene delove.

U **Poglavljju 7** obrađeno je dimenzionisanje u skladu sa ANSI standardima i konvencijama. Postoji puno vizuelnih primera dimenzionisanih oblika i karakteristika koje služe kao reference za različite aplikacije za dimenzionisanje.

U **Poglavlju 8** opisane su tolerancije. Uključene su i linearne i geometrijske tolerancije. Ovo je obično područje koje je teško za razumevanje, pa su zato predstavljeni primeri kako da primenite i kako da interpretirate različite vrste tolerancija. Prikazane su i standardne tolerancije koje su predstavljene u bloku naslova. Ažurirane su mnoge slike.

U **Poglavlju 9** objašnjeni su ležaji i uklapanje tolerancija. Design Library je upotrebljen za kreiranje crteža ležaja, a u primerima je prikazano kako da selektujete ispravno dozvoljeno odstupanje između ležaja i kućišta i dozvoljeno odstupanje između ležaja i osovina.

U **Poglavlju 10** predstavljeni su zupčanici. Opisani su terminologija zupčanika, formule zupčanika, razmere zupčanika i kreiranje zupčanika pomoću palete sa alatkama SolidWorksa. Poglavlje se uglavnom oslanja na Design Library biblioteke. Opisana su usklađenja, žlebovi za klinove i setovi šrafova. Obuhvaćene su i engleske i metričke jedinice. Postoji i veliki problem u kojem je opisano kako da nacrtate potpurnu ravan za matirane zupčanike i kako da kreirate crtež sklopa za komore zupčanika. Problemi opisani u vežbi na kraju poglavlja su spojeni sa dve velike vežbe za sklop zupčanika.

U **Poglavlju 11** opisani su kaiševi i koturi. Nacrtani su kaiševi, koturovi, klinovi i lanci. Svi primeri su zasnovani na informaciji iz Design Library biblioteke. Opisano je nekoliko problema.

U **Poglavlju 12** opisana su uklapanja. Definisani su crteži premeštanja. Prikazano je kako da dodajete čvorove i žlebove u uklapanja i kako da ubacujete uklapanja u crteže sklopa. Takođe je prikazano kako se dodaju opruge u ekscentre.

Dodatak uključuje tabele podešavanja za upotrebu u projektima koji su opisani u knjizi. Podešavanja granica, lokacije i odstupanja su uključena i u inčima i u milimetrima.

Preuzmite materijal za instruktore sa Instructor Resource Centera

Da bi pristupili dodatnim materijalima online, instruktori treba da zatraže pristupni kod za sebe. Otvorite stranicu www.pearsonhighered.com/irc da biste se registrovali i dobili pristupni kod za instruktora. U roku od 48 sati od registracije, dobićete e-mail sa potvrdom koji sadrži pristupni kod za instruktore. Kada primite svoj kod, pronađite tekst u online katalogu i kliknite na dugme Instructor Resources na levoj strani stranice proizvoda u katalogu. Selektujte dodatak i biće prikazana stranica za logovanje. Kada se ulogujete, možete da pristupite materijalu za instruktore za sve knjige Prentice hall. Ako imate neke poteškoće prilikom pristupa sajtu ili preuzimanju dodatka, obratite se timu za podršku na adresi <http://247pearsoned.custhelp.com/>.

Zahvalnost

Zahvaljujem se recenzentima za ovaj tekst Peggy Condon-Vance (Penn State Berks), Lisi Richter (Macomb Community College), Julie Korfhage (Clackamas Community College), Maxu P. Gassmanu (Iowa State University), Paulu E. Lienardu (Northeastern University) i Hosseinu Hema-tiju (Mira Costa College).

Zahvaljujem se uredniku Lisi McClain. Zahvaljujem se mojoj porodici - Davidu, Mariji, Randyju, Hannah, Willu, Madison, Jacku, Lukeu, Samu i Benu.

Posebno se zahvaljujem Cheryl.

James D. Bethune

POGLAVLJE

1

Početak rada

U ovom poglavlju ćete naučiti:

- kako da kreirate skicu
- kako da kreirate fajl/deo
- kako da kreirate pun model
- kako da editujete ugaone i kružne oblike
- kako da crtate rupe
- kako da upotrebite alatke Sketch
- kako da promenite jedinice mere dela

1-1 Uvod

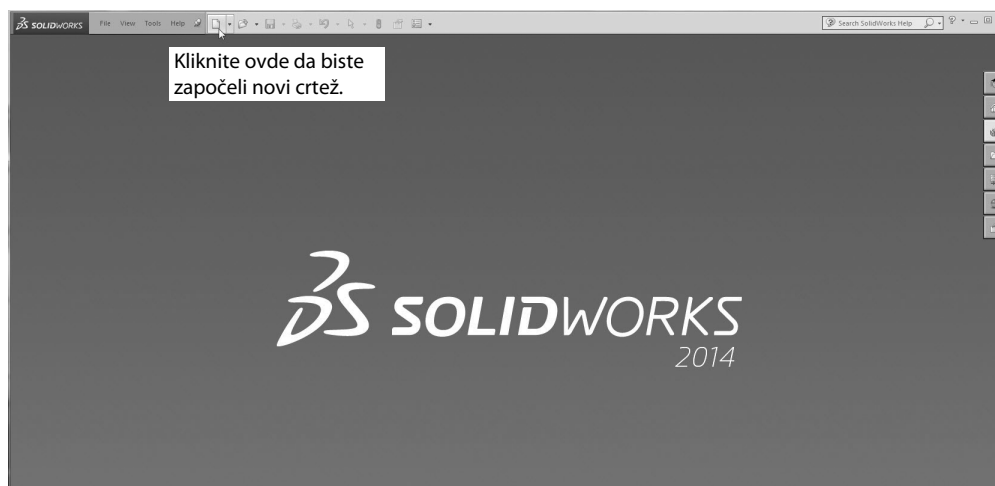
SolidWorks je *parametarski modelar*. Modelari punih modela, koji koriste dimenzije, parametre i odnose za definisanje i izvođenje 3D oblika, olakšavaju da delovi budu editovani i modifikovani na isti način na koji su konstruisani. Ova mogućnost je idealna za kreiranje novog dizajna.

Parametarski modelari koriste dimenzije za izvođenje oblika. Na primer, da biste kreirali liniju definisane dužine, linija je prvo skicirana, a zatim je dodata dimenzija dužine. Linija će preuzeti dužinu dimenzije. Ako je dimenzija promenjena, dužina linije će biti promenjena u skladu sa novom dimenzijom.

Kada koristite neparametarske modelare, linija je nacrtana i dodata je dimenzija. Dimenzija će definisati dužinu postojeće linije, ali je neće izvesti. Ako se promeni dužina linije, dimenzija se neće promeniti. Potrebna je nova dimenzija za definisanje dužine linije.

U ovom poglavlju prikazano je kako se započinje novi crtež i predstavljene su alatke Line, Circle i Edit. Alatka Smart Dimension će biti upotrebljena za definisanje i editovanje linija i krugova. Takođe će biti predstavljene boje linija i odnosi.

1-2 Započinjanje novog crteža

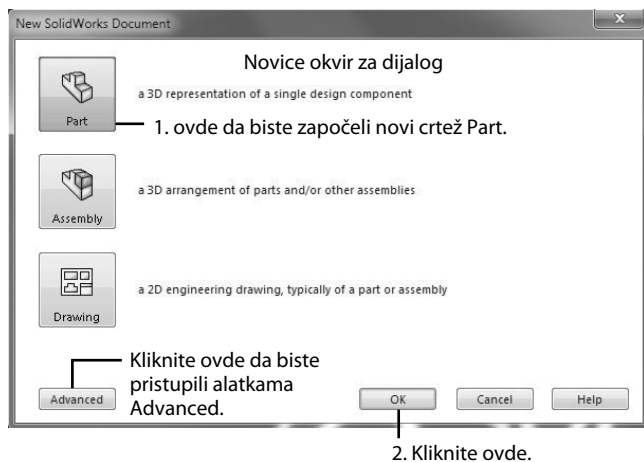

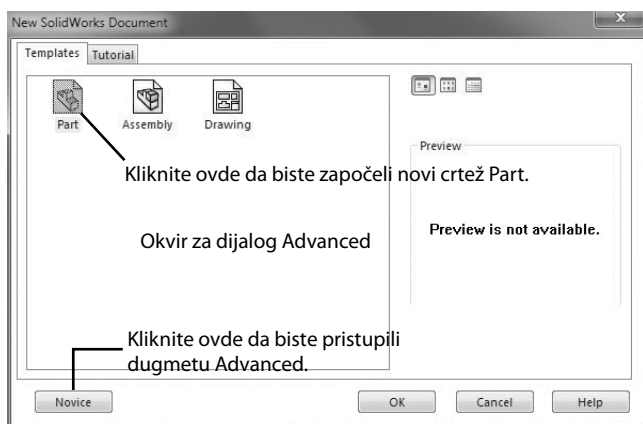
SLIKA 1-1 prikazan je početni ekran SolidWorksa.

Da biste započeli novi crtež

1. Kliknite na ikonicu alatke **New** na vrhu ekrana za crtanje.

Otvoriće se novi ekran za crtanje. Vidite sliku 1-2. Otvoriće se okvir za dijalog **New SolidWorks Document**. SolidWorks može da se upotrebi za kreiranje tri vrste dokumenata: Part, Assembly i Drawing.

SLIKA 1-2 Novice okvir za dijalog

Postoje dve verzije okvira za dijalog **New SolidWorks Document**: **Novice** i **Advanced** (ova druga uključuje Tutorials). Obe možete da upotrebite da biste pristupili odeljku Part Document.

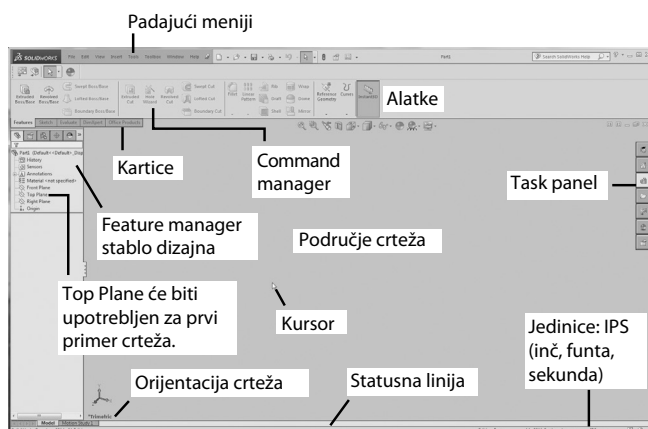
Part crteži su 3D puni modeli individualnih delova.

Assembly crteži se koriste za kreiranje crteža sklopova koji sadrže nekoliko crteža Part.

Drawing crteži se koriste za kreiranje ortografskih prikaza crteža Part i Assembly. Na crteže Drawing mogu da budu primenjene dimenzije i tolerancije.

2. Kliknite na alatku **Part**, a zatim na dugme **OK**.

Otvoriće se ekran za crtanje Part. Vidite sliku 1-3. Pogledajte različita područja ekrana. Kartica **Features** je trenutno aktivirana, pa su prikazane alatke **Features**. Svaka ikonica alatke u liniji sa alatkama Features je prikazana zajedno sa svojim nazivom. Ovi nazivi mogu da se uklone i može da se skupi linija sa alatkama da bi bila proširena veličina ekrana za crtanje. Radi jasnoće, ti nazivi alatki će biti uključeni u prvih nekoliko poglavlja ove knjige da biste upoznali alatke dovoljno dobro, tako da možete da radite bez prikazanih naziva.

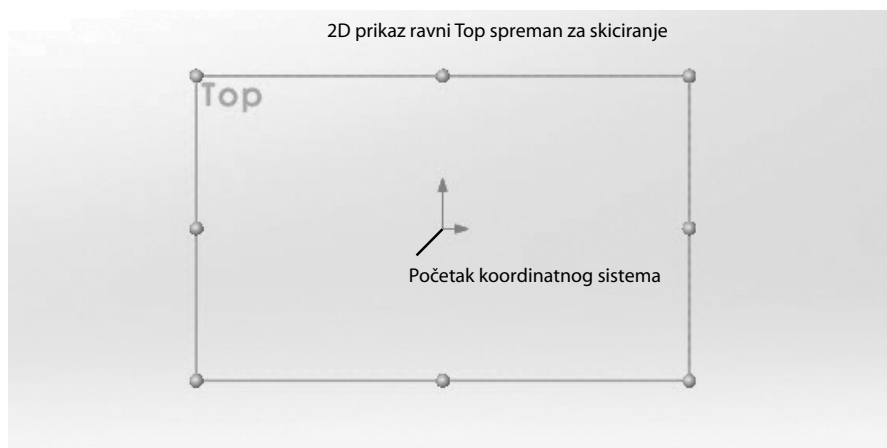
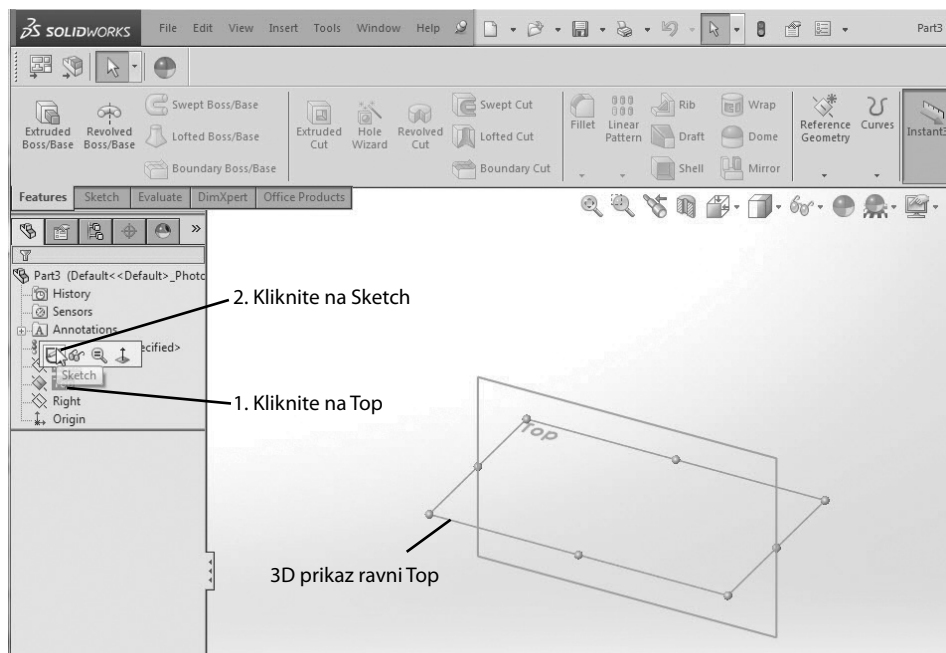
SLIKA 1-3

Da biste selektovali ravan crteža

SolidWorks koristi jednu od tri osnovne ravni za definisanje crteža: **Front**, **Top** ili **Right**. Ove ravni odgovaraju ravnima koje su upotrebene za definisanje ortografskih prikaza koji će biti opisani u Poglavlju 4. **Top** ravan će biti upotrebjena za demonstriranje prvih nekoliko alatki.

3. Definišite ravan na kojoj ćete kreirati deo.
4. Kliknite na opciju **Top Plane** u okviru **Feature manager** sa leve strane ekrana za crtanje.

Vidite sliku 1-4. Okvirna linija **Top** ravni će biti prikazana pomoću **Trimetric** orijentacije, odnosno **3D** orijentacije.

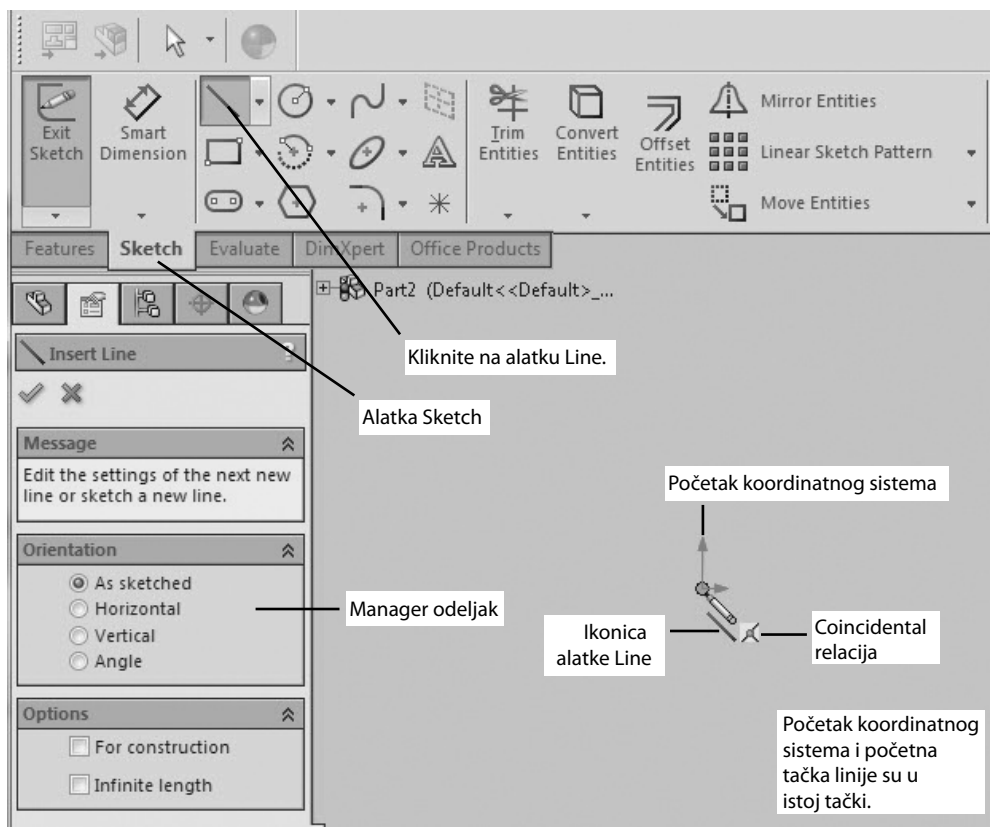
SLIKA 1-4

5. Kliknite na alatku **Sketch**.

Orijentacija ravni **Top** će se promeniti na 2D prikaz. Ravan **Top** će biti prikazana kao pravougaonik, zato što je prikaz na 90° u odnosu na ravan. To znači da će svi 2D oblici koji su nacrtani na ravni biti prikazani kao stvarni oblici.

6. Kliknite na alatku **Line**.

Kada je alatka **Line** aktivirana, postavite kursor na početak koordinatnog sistema. Početak koordinatnog sistema je prikazan sa dve crvene strelice, koje su razdvojene na 90° . Vidite sliku 1-5.

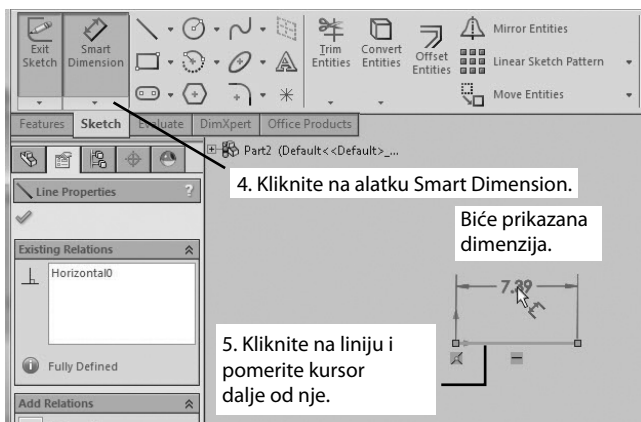
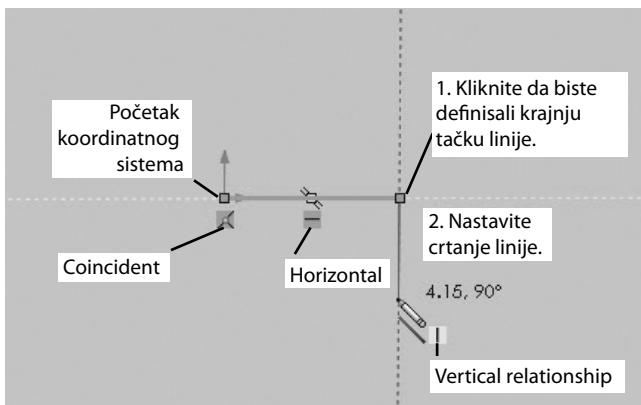
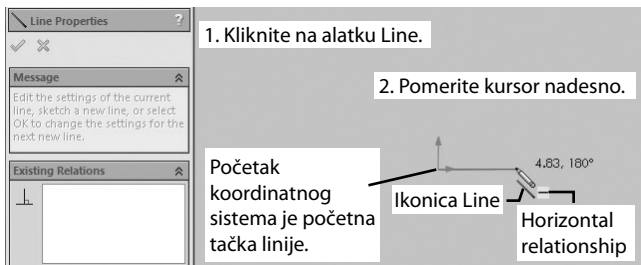

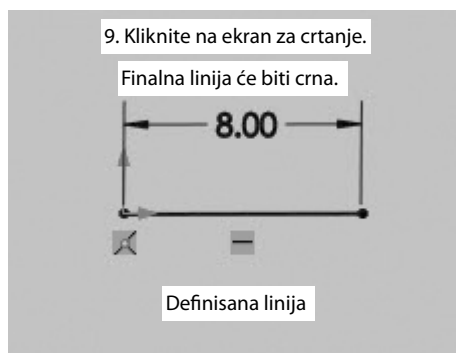
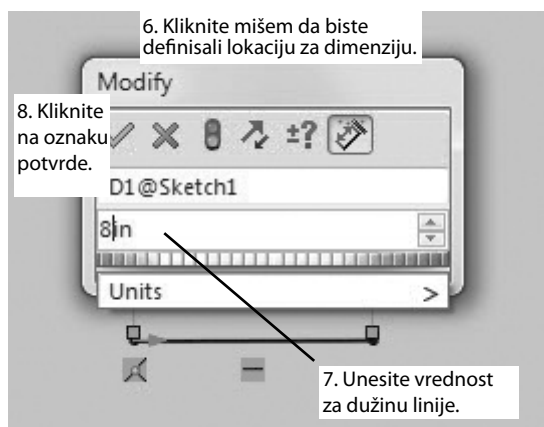
SLIKA 1-5

Na ekranu će biti prikazane dve ikonice: ikonica alatke **Line**, koja ukazuje da je ta alatka aktivna, i ikonica **Coincident relationship**, koja ukazuje da su početak koordinatnog sistema i početna tačka linije u istoj tački.

7. Pomerite kursor dalje od početka koordinatnog sistema, horizontalno nadesno.

Dok pomerate kursor dalje od početka koordinatnog sistema, biće prikazana vrednost udaljenosti i ugla. Vidite sliku 1-6. Udaljenost je merena od početka koordinatnog sistema ili početne tačke linije, a ugao je zasnovan na definiciji SolidWorksa za 0° za horizontalnu liniju levo od početne tačke. Vi crtate nadesno, pa će vrednost ugla biti 180° .

SLIKA 1-6

Takođe će biti prikazane još dve ikonice: ikonica alatke Line i ikonica horizontalnog odnosa.

8. Kliknite mišem da biste definisali krajnju tačku linije.

9. Pomerite kursor vertikalno nadole. Nemojte da kliknete.

Biće nacrtana nova linija korišćenjem krajnje tačke horizontalne linije kao početne tačke za vertikalnu liniju. Biće prikazane vrednosti udaljenosti i ugla na osnovu nove početne tačke i ikonice **Line** i za vertikalni odnos.

10. Pritisnite taster **Escape** <Esc> ili kliknite desnim tasterom miša i kliknite na opciju **Select**.

11. Kliknite na alatku **Smart Dimension**, pa na liniju i pomerite kursor dalje od linije.

Biće prikazana dimenzija.

12. Kliknite da biste definisali lokaciju za dimenziju.

Biće prikazan okvir za dijalog **Modify**.

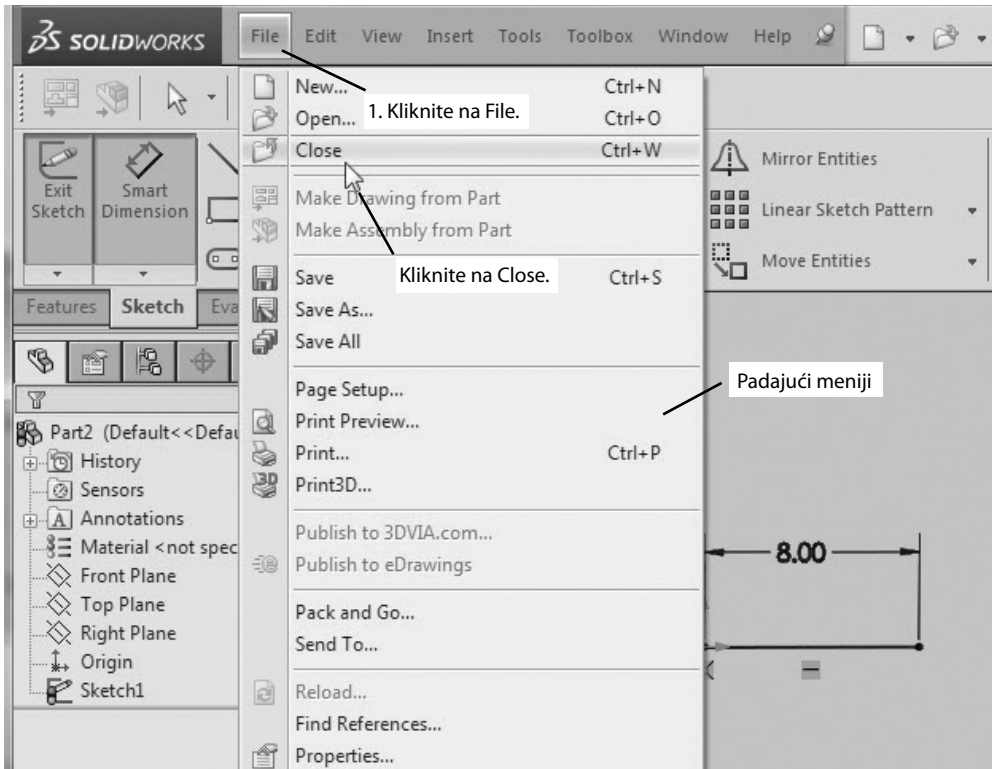
13. Unesite vrednost za udaljenost za liniju i kliknite na zelenu oznaku **OK**.

14. Kliknite na ekran crteža da biste završili crtanje linije.

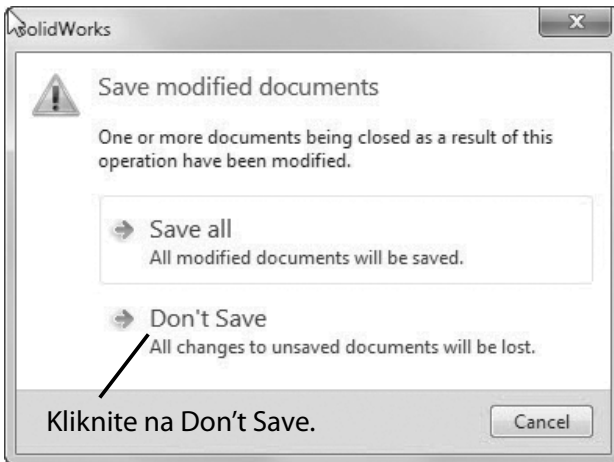
Dimenziju ćete pomeriti ako postavite kursor na nju, pritisnete i držite taster miša i prevučete kursor.

15. Kliknite na karticu **File** koja se nalazi na vrhu ekrana.

Vidite slike 1-7 i 1-8.

SLIKA 1-7

SLIKA 1-8

16. Kliknite na opciju **Don't Save**.

Ekran će se vratiti na originalni ekran SolidWorksa.

1-3 Boje SolidWorksa

Dok radite u SolidWorksu, primetićete da se boje linija menjaju. Ove promene ukazuju koji je status nacrtane skice; postoje četiri osnovne boje:

CRNA = potpuno definisan	PLAVA = poddefinisan
ŽUTA = suvišan	CRVENA = predefinisan

1-4 Kreiranje potpuno definisanog kruga

U ovom odeljku ćete skicirati krug da biste mogli da razumete razliku između potpuno definisanog i poddefinisanog dela.

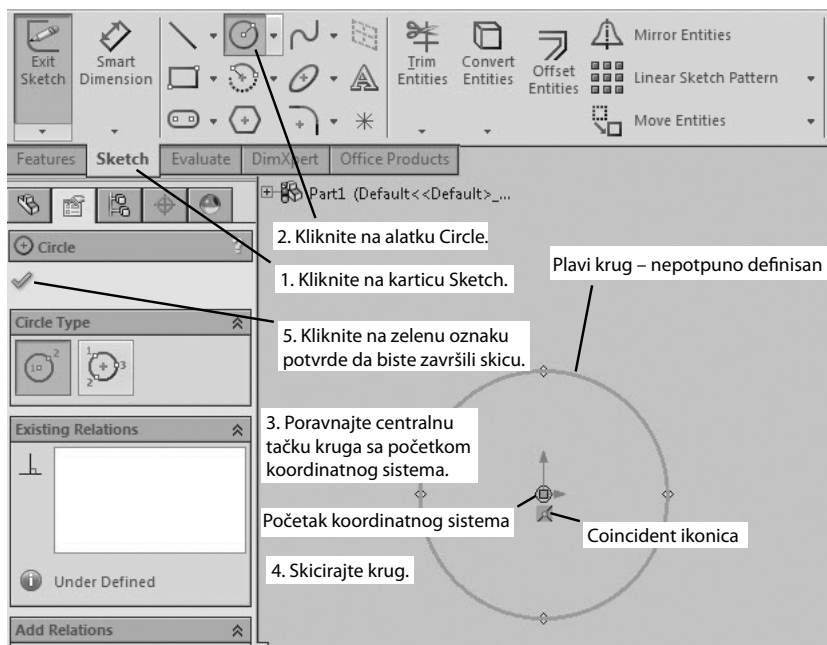
Otvorite New Part crtež i kliknite na alatku **Top Plane**, kao što je definisano na slici 1-4.

1. Kliknite na karticu **Sketch** (možda je već aktivirana).
2. Kliknite na alatku **Circle**.
3. Postavite kursor na početak koordinatnog sistema, pa kliknite i prevucite kursor dalje od centralne tačke početka koordinatnog sistema.

Biće prikazan simbol **Coincident** pored početka koordinatnog sistema, koji ukazuje da se centralna tačka kruga nalazi u početku koordinatnog sistema.

4. Kliknite da biste definisali poluprečnik skice za krug.

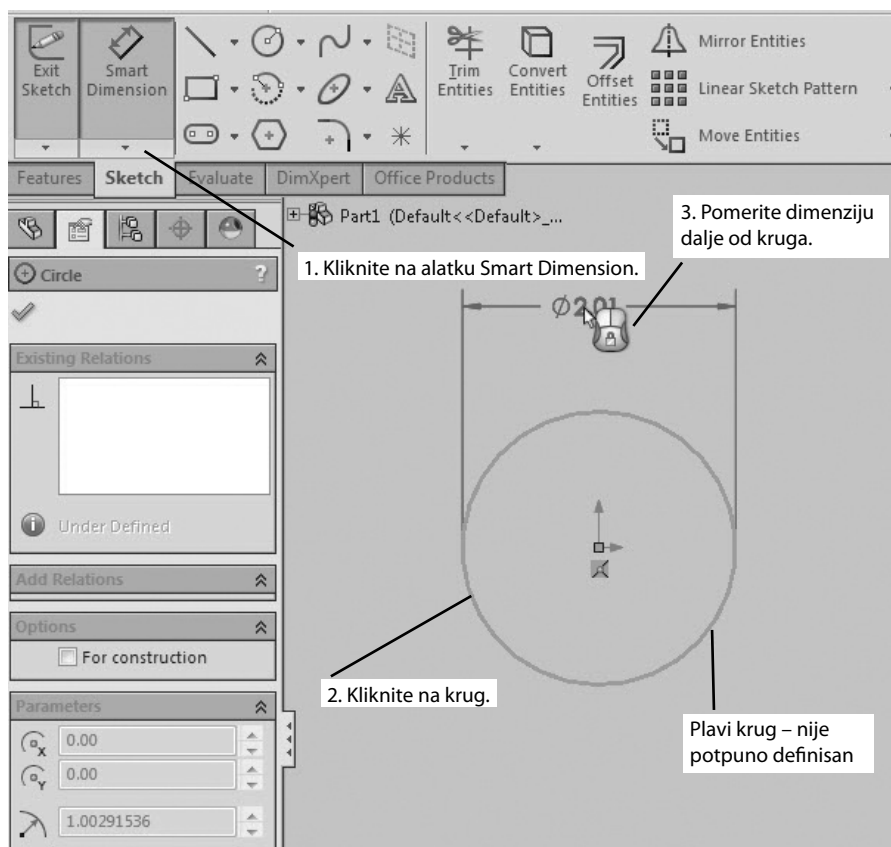
To je privremeni poluprečnik, odnosno skicirani poluprečnik (nije konačan). Krug će biti plav, što će označiti da nije potpuno definisan. Vidite sliku 1-9.

SLIKA 1-9

- Kliknite na alatku **Smart Dimension** na panelu **Sketch**.
- Kliknite na krug i pomerite kursor dalje od kruga.

Biće prikazana dimenzija. Vidite sliku 1-10.

SLIKA 1-10

- Selektujte lokaciju za dimenziju i kliknite.

Krug će na početku biti plav, nepotpuno definisan, dok ne kliknete mišem da biste odredili lokaciju dimenzije kruga. Kada kliknete mišem, krug će postati crn - potpuno je definisan. Sada znate prečnik i lokaciju kruga.

Kada kliknete, pojavice se okvir za dijalog Modify. Vrednost skiciranog prečnika biće izlistana u polju. Ova vrednost skiciranog prečnika će biti prečnik kruga, dok ne unesete novu vrednost.

- Unesite vrednost prečnika za krug.

U ovom primeru uneta je vrednost 2.00.

- Kliknite na zelenu oznaku potvrde u okviru Modify da biste uneli vrednost prečnika.

- Kliknite na zelenu **OK** oznaku potvrde u području **Manager** da biste završili definisanje kruga.

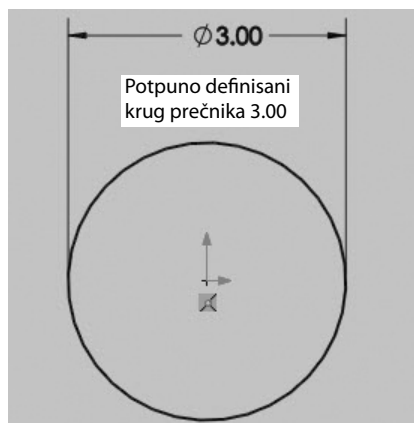
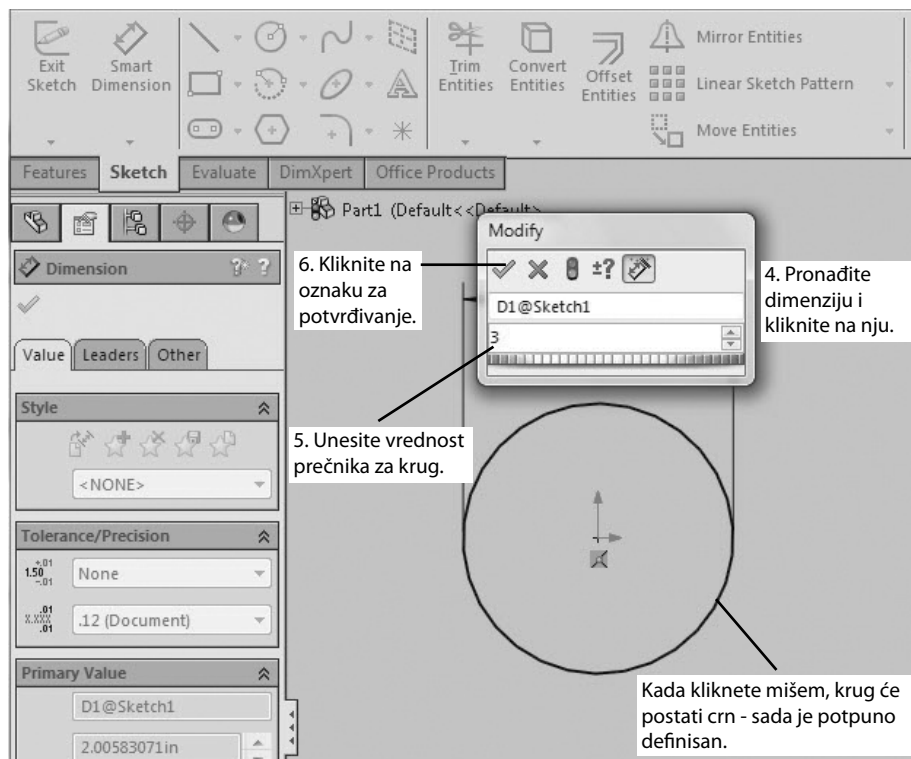
Da biste promenili postojeće dimenzije

1. Dvostruko kliknite na dimenziju 2.00.

Ponovo će biti prikazan okvir za dijalog **Modify**.

2. Unesite novu vrednost.

U ovom primeru uneta je vrednost 3.00. Vidite sliku 1-11. Prečnik kruga će se promeniti na 3.00, a krug će ostati crn - on je i dalje potpuno definisan.

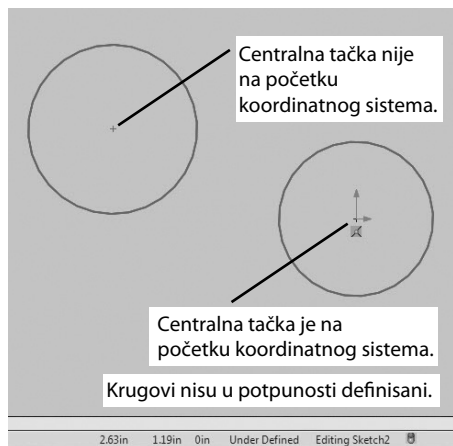

SLIKA 1-11

Videćete da je na dnu ekrana ispisano **Fully Defined**. Krug je potpuno definisan, zato što su poznati i njegov prečnik i lokacija. Lokacija je potpuno definisana kada je locirana centralna tačka kruga na početku koordinatnog sistema. Svaki krug treba da ima vrednost lokacije i vrednost prečnika da bi bio u potpunosti definisan. Vrednost lokacije može da bude linearna (vrednost X i Y komponente) ili polarna (vrednost ugla i poluprečnika).

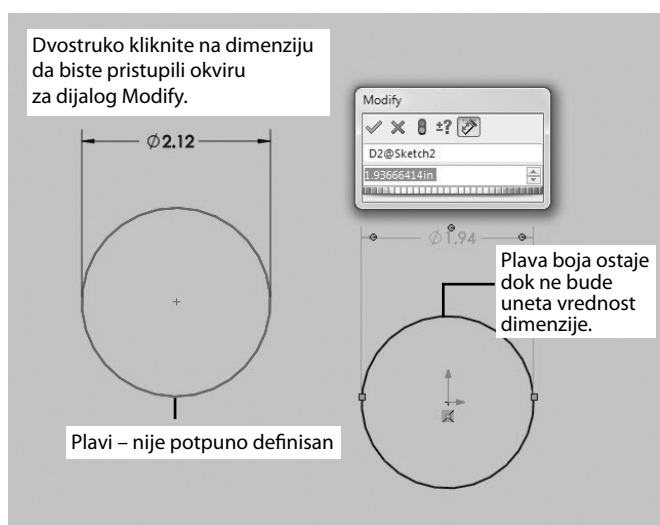
Potpuno definisani objekti

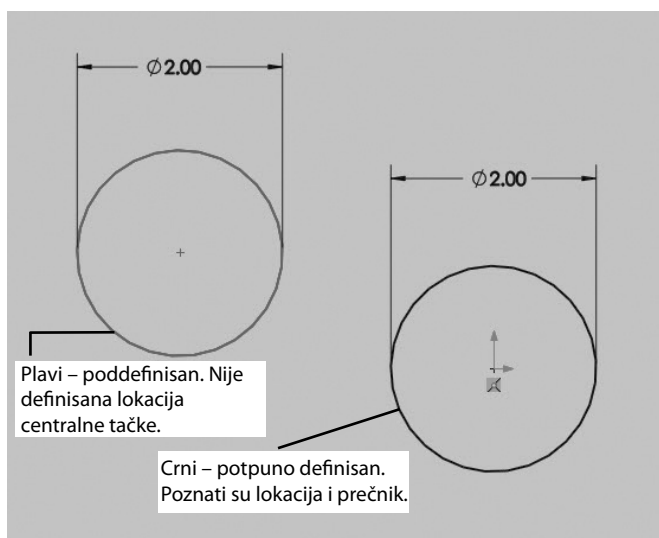
Da biste lakše razumeli kada je objekat potpuno definisan, skicirajte dva kruga - jedan sa centralnom tačkom na početku koordinatnog sistema, a drugi kojem centralna tačka nije na početku koordinatnog sistema. Vidite sliku 1-12. Oba kruga su poddefinisani, zato što vrednosti prečnika nisu definisane. Oba kruga su skicirana.

SLIKA 1-12

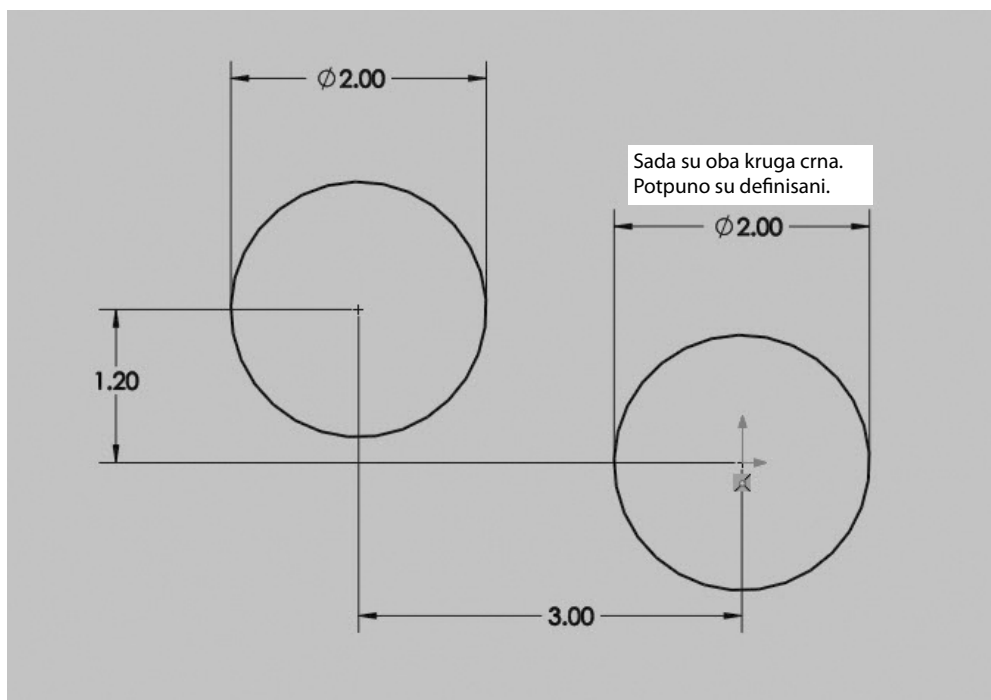
Upotrebite alatku **Smart Dimension** i definišite prečnike za oba kruga na $\varnothing 2.00$. Krug koji se nalazi na početku koordinatnog sistema će biti crn. On je potpuno definisan. Poznati su prečnik i lokacija. Krug čija centralna tačka nije locirana na početku koordinatnog sistema ostaće plav. On nije potpuno definisan. Njegova lokacija je nepoznata. Vidite sliku 1-13.

SLIKA 1-13

Na slici 1-14 ponovo su prikazana dva kruga prečnika $\varnothing 2.00$. Ovoga puta su dodate dimenzije za krug koji nije lociran na početku koordinatnog sistema. Dimenzije definišu centralnu tačku kruga u odnosu na početak koordinatnog sistema. Sada je krug potpuno definisan. Postao je crn.

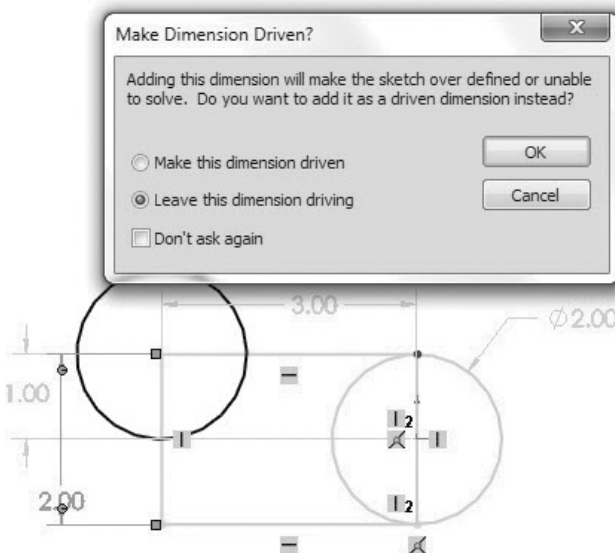
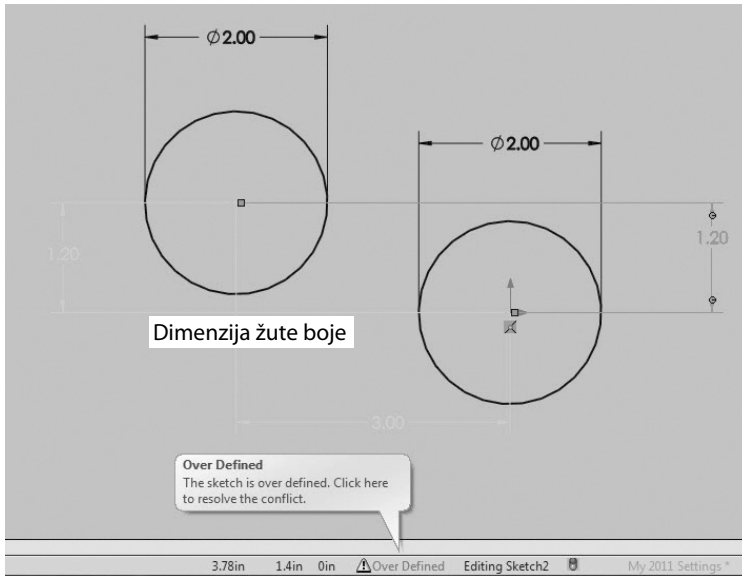

SLIKA 1-14

NAPOMENA

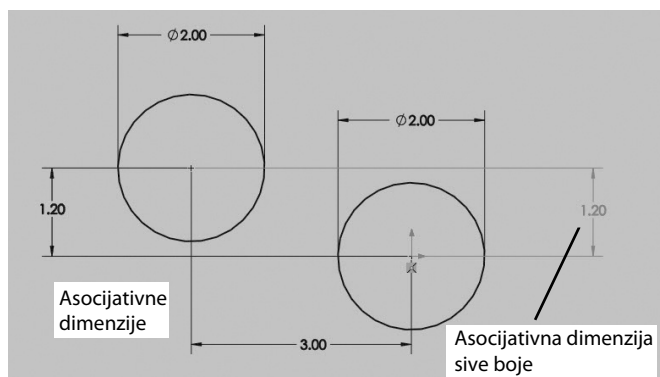
Uvek uključite početak koordinatnog sistema kao deo 2D skice. Uvek uključite početak koordinatnog sistema kao deo 2D skice. Uvek uključite početak koordinatnog sistema kao deo 2D skice. Uvek uključite početak koordinatnog sistema kao deo 2D skice. Uvek uključite početak koordinatnog sistema kao deo 2D skice.

Na slici 1-15 prikazana su dva kruga čiji je prečnik $\varnothing 2.00$, sa dodatnim dimenzijama. Vertikalna dimenzija 1.20 već postoji, ali nije potrebna za definisanje lokacije rupe koja nije centrirana na početku koordinatnog sistema. Dimenzija 1.20 je suvišna, pa će nacrtana linija postati žuta.

SLIKA 1-15

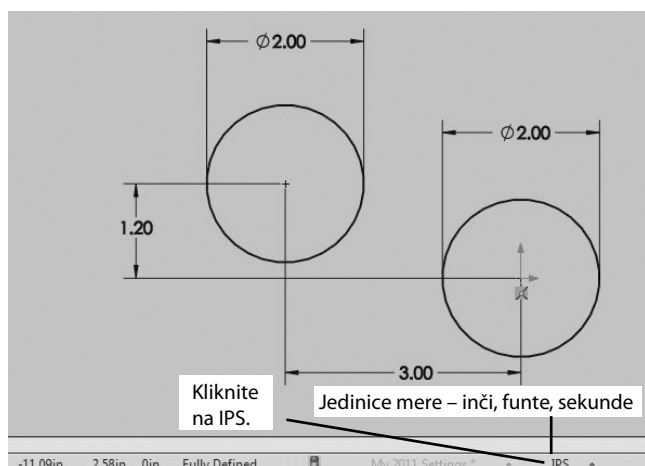
Na slici 1-15 takođe je prikazan okvir za dijalog **Make Dimension Driven?**. Asocijativna dimenzija izvodi oblik i/ili lokaciju objekta. Ako je ta dimenzija promenjena, oblik ili lokacija će se promeniti. Asocijativne dimenzije su referencne. One su ponekad dodate zbog jasnoće crteža. Na primer, referencna dimenzija može da se upotrebi za prikaz generalne vrednosti niza manjih dimenzija (vidite Poglavlje 7). U ovom primeru bilo bi bolje da izbrišete dodatnu dimenziju od 1.20. Ako je snimate u crtež, kliknite na opciju **Make this dimension driven**, a zatim kliknite na **OK**. Ova dimenzija će tada biti prikazana sivom bojom. Vidite sliku 1-16.

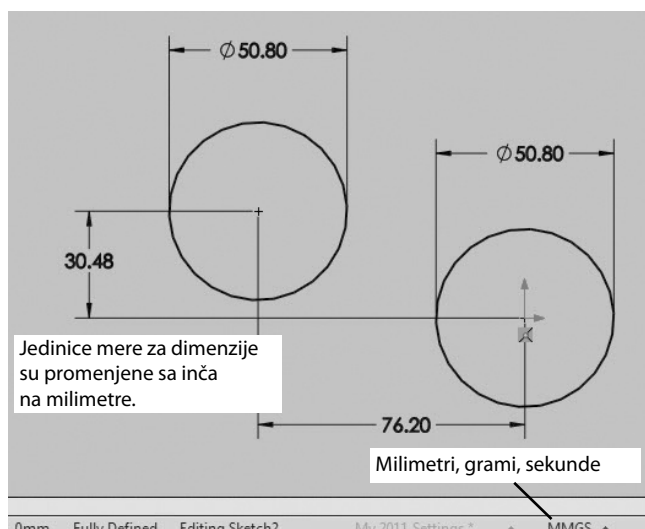
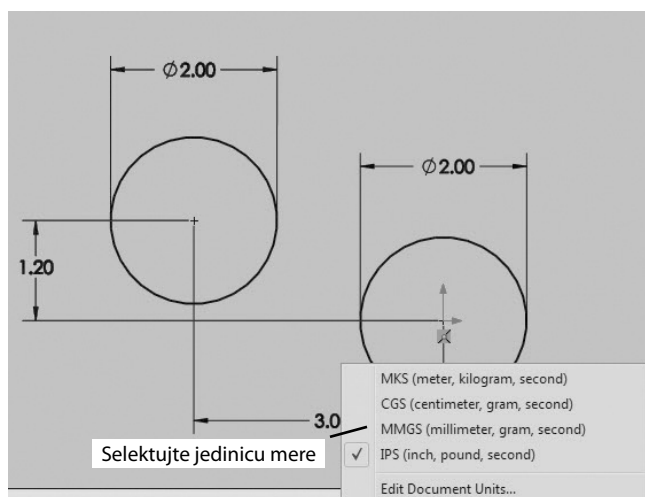
SLIKA 1-16

1-5 Jedinice mere

U ovoj knjizi predstavljeni su primeri i vežbe u kojima su upotrebljene English jedinice mere (inči) i metričke jedinice (milimetri). Na slici 1-17 prikazani su dimenzionisani krugovi koji su kreirani u prethodnom odeljku. Videćete slova IPS desno od oznake Fully Defined. IPS je skraćenica za inči, funte i sekunde za aktuelnu jedinicu mere.

SLIKA 1-17

SLIKA 1-17 (nastavak)

Da biste promenili jedinice mere

1. Kliknite na oznaku IPS na dnu ekrana.
2. Selektujte željenu jedinicu mere.

U ovom primeru selektovani su milimetri (MMGS). MMGS je skraćenica za milimetri, grami i sekunde.

Slova MMGS, koja će se pojaviti na dnu ekrana, ukazuju da su jedinice mere crteža sada prikazane u milimetrima.

NAPOMENA

Konvertovane milimetarske dimenzije nisu celi brojevi kao kad su korišćeni inči. Najbolje je da od samog početka crtež radite u inčima ili milimetrima i da ne konvertujete jedinice mere nakon što je crtež kreiran. Time ćete sprečiti greške u zaokruživanju brojeva.

1-6 Linija

Da biste skicirali liniju

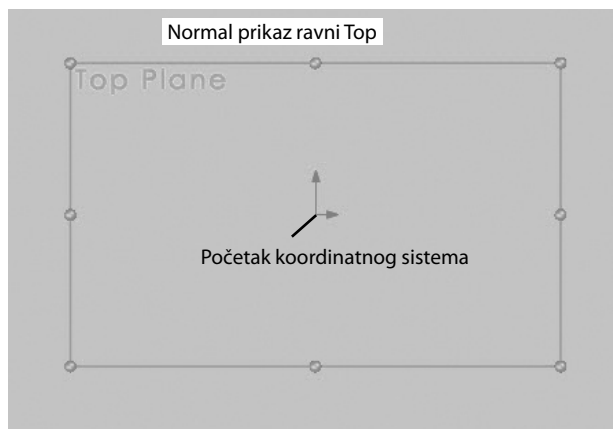
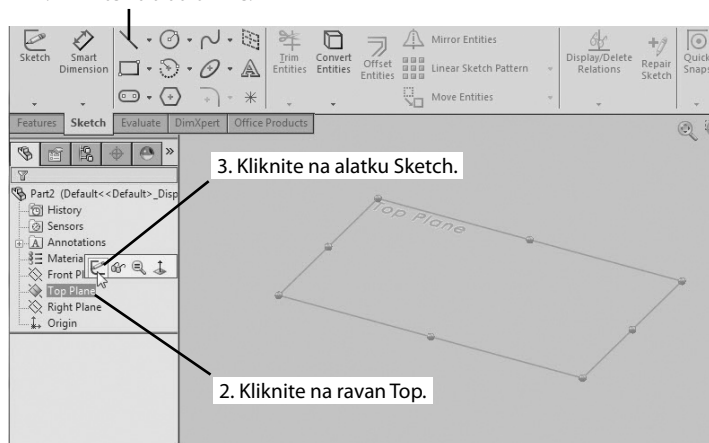
Vidite sliku 1-18. Kreiran je primer na ravni **Top** pomoću alatke **Line**. Jedinice mere su u inčima.

1. Otvorite novi crtež **New Part**, pa kliknite na opciju **Top plane** i na alatku **Sketch**.

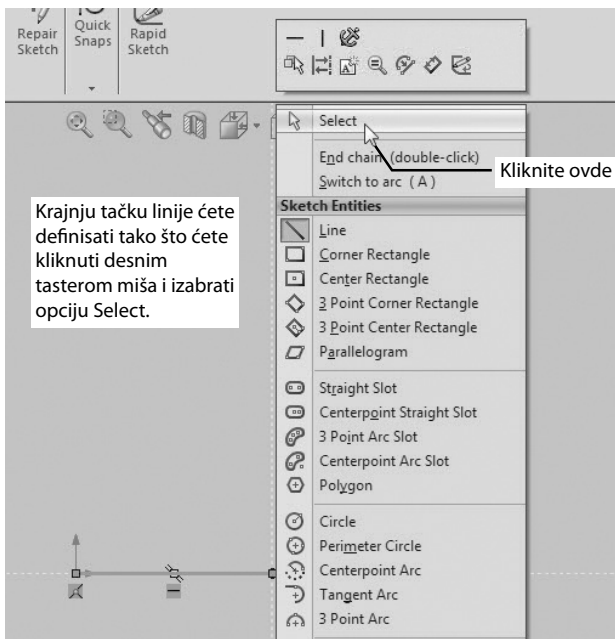
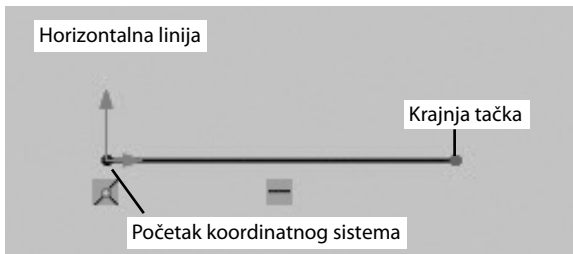
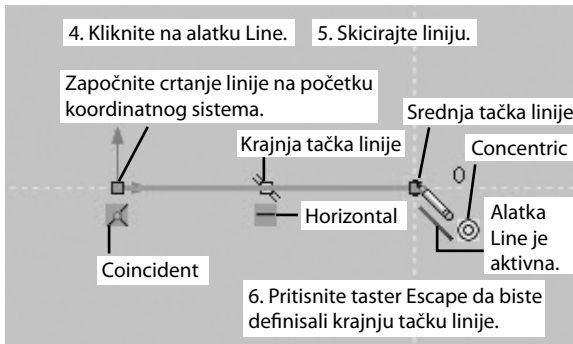
Vidite sliku 1-18. Okvirna pravougaona linija ravni **Top** će se rotirati na orijentaciju **Normal** - na ekranu ćete videti ravan orijentacije od 90° . To znači da će bilo koji oblik koji je nacrtan na ravni biti linija pravilnog oblika. Ovaj koncept će biti opisan u Poglavlju 4, koje je posvećeno ortografskim prikazima.

2. Kliknite na alatku **Line**.
3. Kliknite na početak koordinatnog sistema i pomerite kursor nadesno.
4. Kliknite mišem da biste definisali krajnju tačku linije.

1. Kliknite na alatku **Line**.

SLIKA 1-18

SLIKA 1-18 (nastavak)

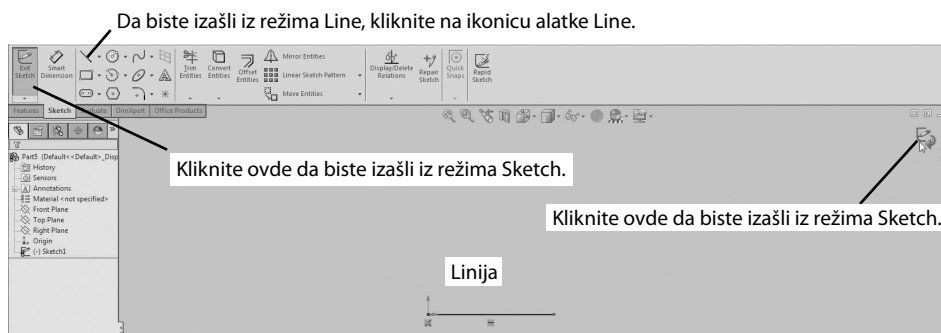
5. Pritisnite taster <Esc> ili kliknite desnim tasterom miša i izaberite opciju **Select**.

Videćete da su definisana dva odnosa: **Coincident i Horizontal**. Početna tačka nalazi se na početku koordinatnog sistema, pa se ove tačke poklapaju (coincident) i linija je nacrtana u horizontalnom smeru. Videćete i da linija nije potpuno definisana, zato što nije definisana dužina.

Kada otpustite taster miša, definisaćete dužinu skicirane linije, ali ćete i dalje biti u režimu **Sketch**. Ako ponovo kliknete mišem, započecete crtanje druge linije.

Da biste izašli iz režima Sketch

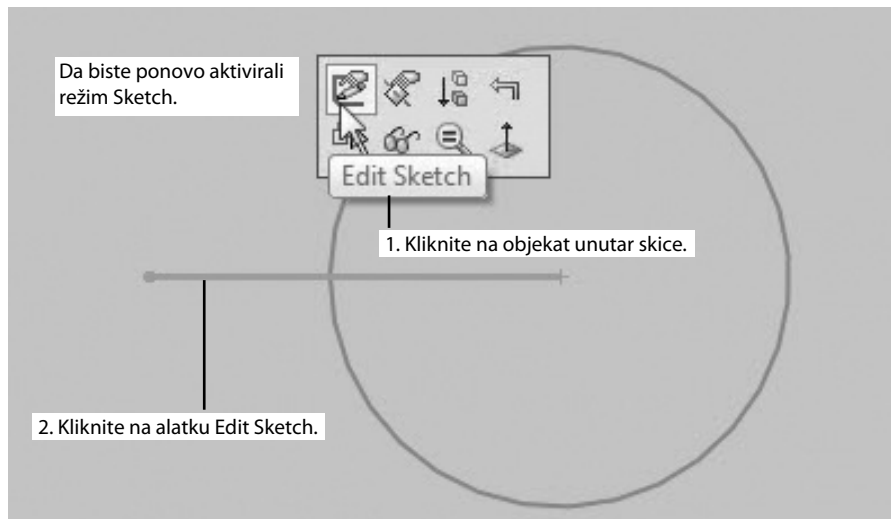
1. Kliknite na ikonicu **Exit Sketch** na panelu **Sketch** ili kliknite na ikonicu **Exit Sketch** koja će biti prikazana u gornjem desnom uglu ekrana za crtanje. Vidite sliku 1-19.

SLIKA 1-19

Da biste ponovo ušli u režim Sketch

Kada ste kreirali skicu i izašli iz režima **Sketch**, možete da se vratite i nastavite rad na skici ako upotrebite režim **Edit Sketch**. Vidite sliku 1-20.

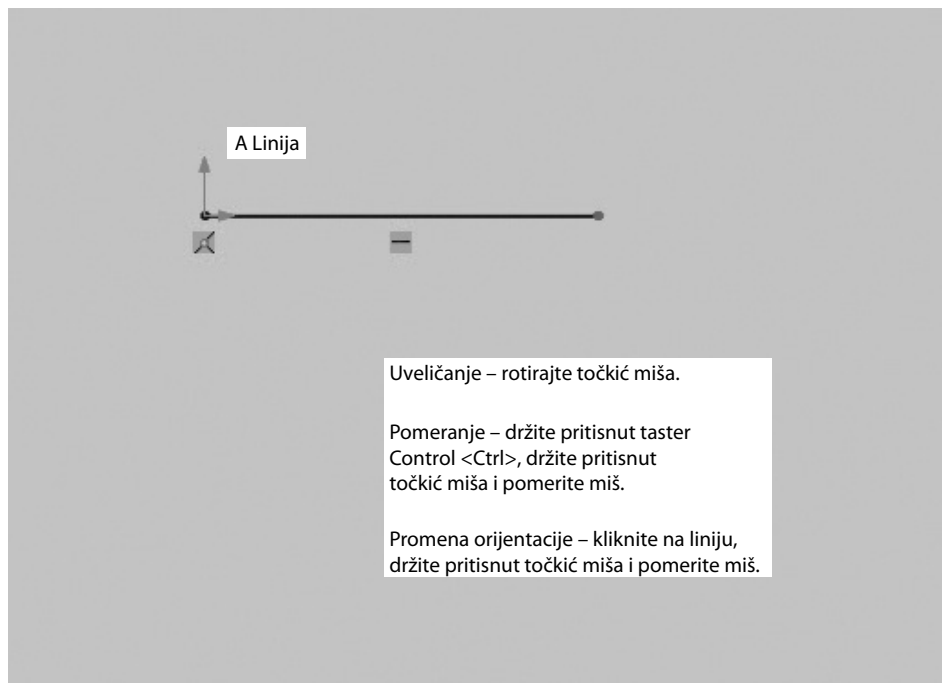

SLIKA 1-20

1. Kliknite na objekat u postojećoj skici.
2. Kliknite na alatku **Edit Sketch**.

1-7 Pomeranje po ekranu za crtanje

SolidWorks uključuje nekoliko metoda koji omogućavaju pomeranje objekata na ekranu. Objekti mogu da budu pomereni, uveličani ili preorijentisani. Na slici 1-21 prikazana je linija koja je kreirana u prethodnom odeljku.

SLIKA 1-21

Da biste uveličali liniju

1. Rotirajte točkić miša.

Dužina linije će biti povećana ili smanjena.

Da biste pomerili liniju

1. Držite pritisnut taster **Control** <Ctrl>; pritisnite i držite pritisnut točkić miša.
2. Pomerajte miš.

Linija će pratiti pokret miša.

Da biste promenili orijentaciju linije

1. Kliknite na liniju.
2. Držite pritisnut točkić miša i pomerite miš.

Orijentacija linije će pratiti pokret miša.

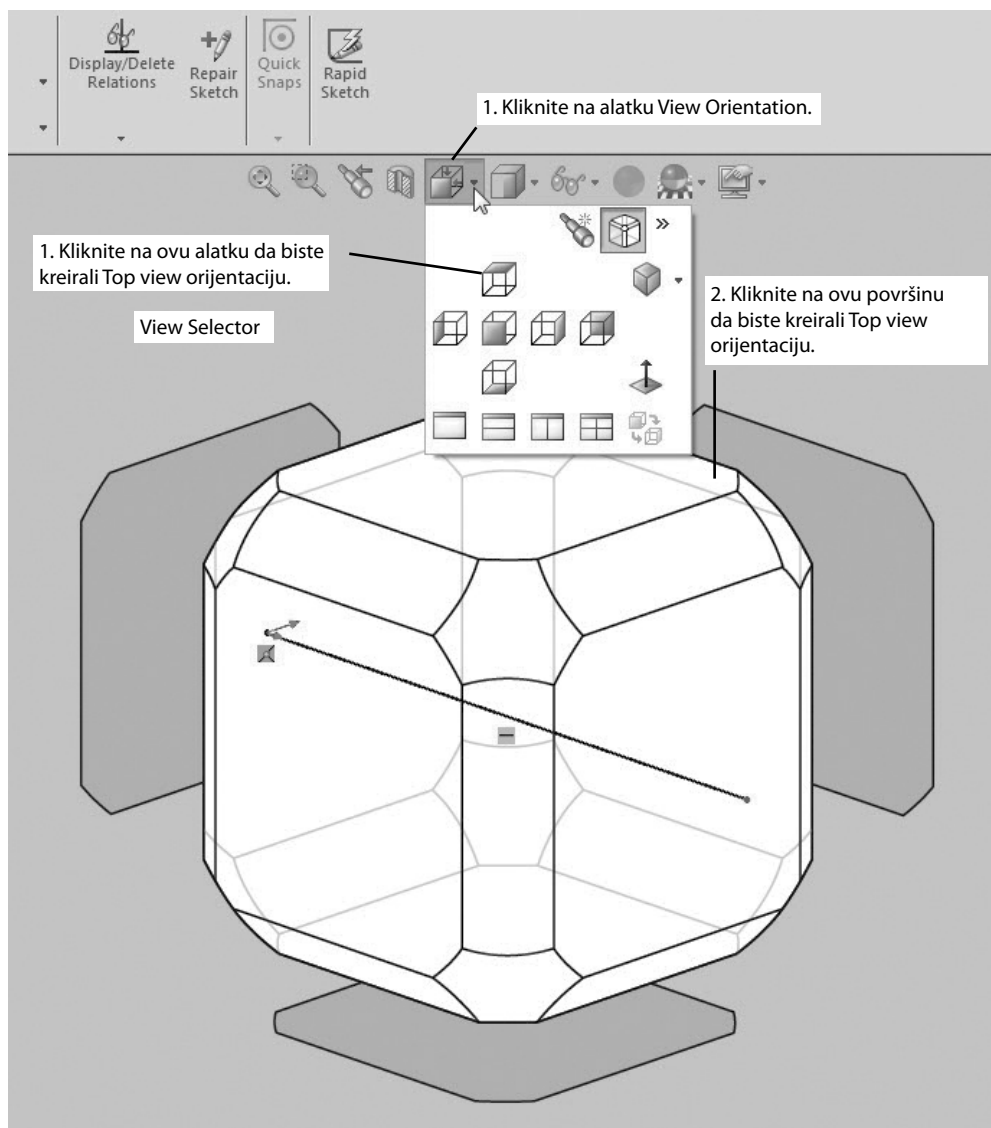
1-8 Orijehtacija

U prethodnim odeljcima linija je kreirana u orijentaciji **Top view**. Dok radite na skici, orijentacija može da se promeni. Postoje tri načina da vratite orijentaciju skice na originalnu orijentaciju.

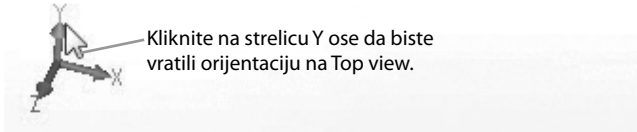
Da biste se vratili na orijentaciju **Top View – View Selector**

1. Kliknite na alatku **View Orientation** na vrhu ekrana za crtanje.

Biće prikazana **View Selector** kocka. Vidite sliku 1-22. Ako kocka ne bude prikazana, kliknite na ikonicu **View Selector** na panelu alatke **View Orientation**.

SLIKA 1-22

SLIKA 1-22 (nastavak)

2. Kliknite na gornju površinu kocke **View Selector**.
Skica će se vratiti u orijentaciju **Top view**.

Da biste se vratili na orijentaciju Top View – Top View

Vidite sliku 1-22.

1. Kliknite na alatku **View Orientation** na vrhu ekrana za crtanje.
2. Kliknite na alatku **Top View**.

Da biste se vratili na orijentaciju Top View – Orientation Triad

Orientation Triad se nalazi u donjem levom uglu ekrana za crtanje. Vidite sliku 1-22.

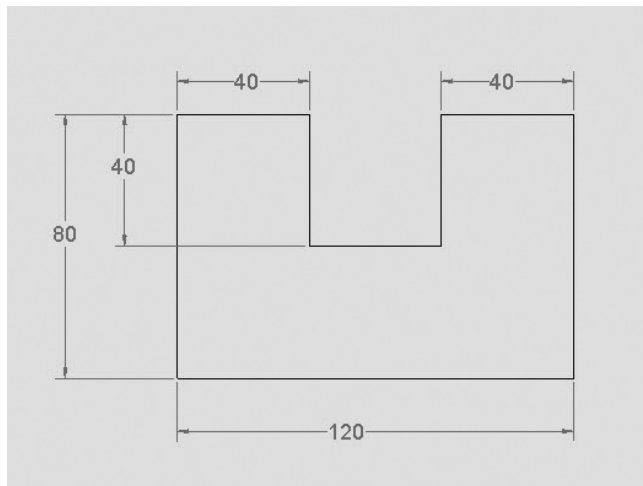
SolidWorks definiše ravan **Top** kao XZ ravan. Osa Y se nalazi na 90^0 u odnosu na XZ ravan, pa će prikaz uzet duž Y ose generisati Top prikaz ravni.

1. Pomerite kursor na **Orientation Triad**.
2. Kliknite na strelicu **Y** ose.
Triad će biti preorijentisan na orijentaciju **Top view**.

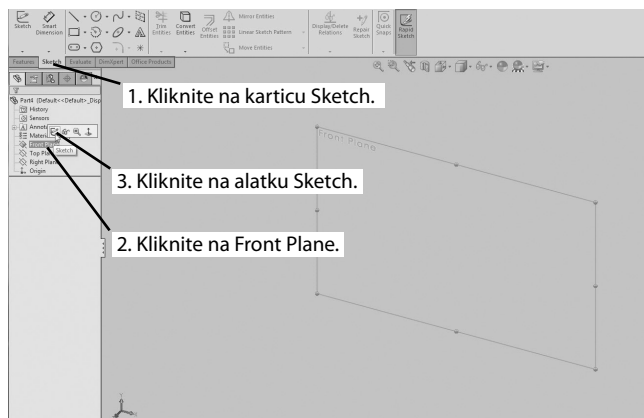
1-9 Primer problema SP1-1

Na slici 1-23 prikazan je 2D oblik skiciran pomoću alatke **Line**. Dimenzije su prikazane u milimetrima. U ovom odeljku objasnićemo kako se crta oblik.

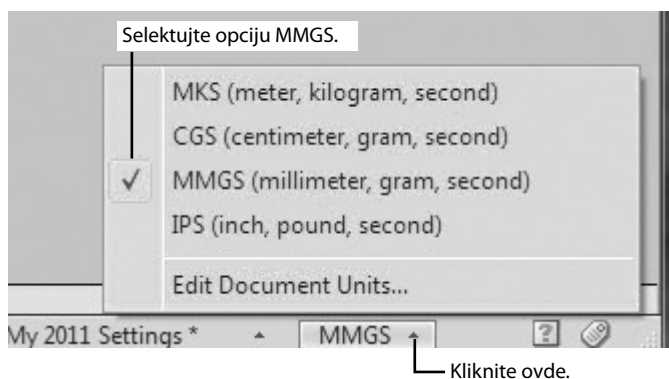
1. Otvorite novi dokument **New Part**, selektujte ravan **Front** i kreirajte ravan **Sketch**. Vidite sliku 1-24.
2. Definišite milimetre kao jedinicu mere za dimenzije (MMGS). Vidite sliku 1-25.
3. Kliknite na alatku **Line**.
4. Selektujte početak koordinatnog sistema kao početnu tačku za prvu liniju.

SLIKA 1-23

SLIKA 1-24

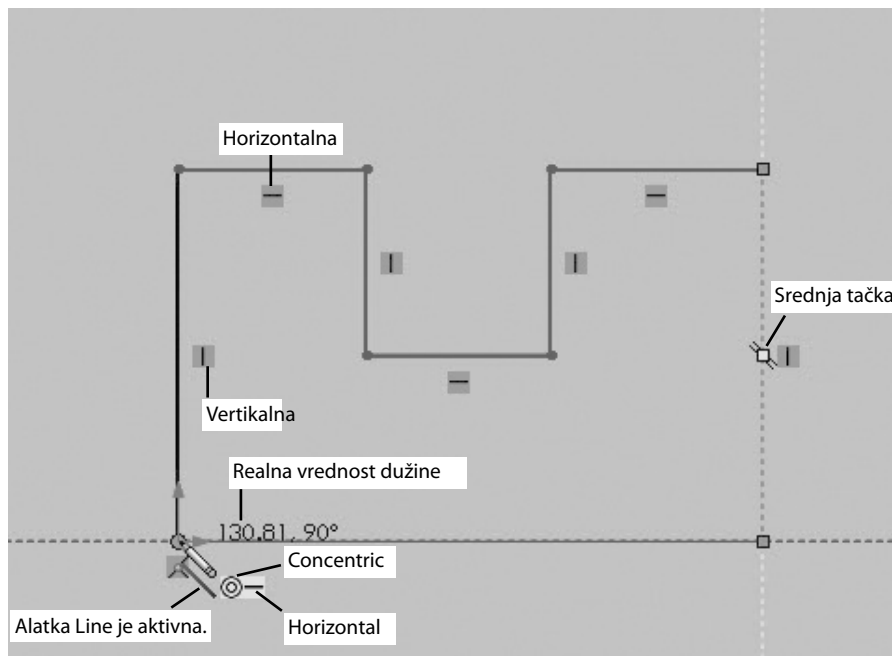

SLIKA 1-25

NAPOMENA

Komanda **Line** će generisati serije povezanih linija i krajnja tačka skicirane linije postaće početna tačka za sledeću liniju, dok krajnja tačka linije ne bude definisana pritiskom na taster <Esc> ili dok ne kliknete desnim tasterom miša i ne kliknete na opciju **Select**.

Vidite sliku 1-26.

SLIKA 1-26

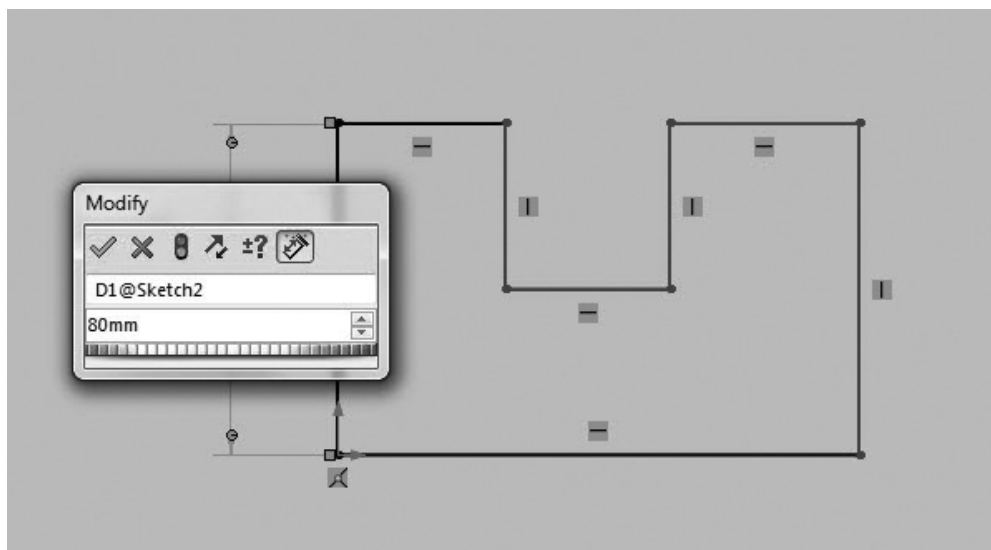
SAVET

Svaku liniju nacrtajte malo dužu nego što je utvrđena dimenzija. Tačne vrednosti nisu potrebne. Upotrebite realne vrednosti dužine da biste procenili kolike su duže linije.

Vidite ikonicu relacije sa dvostrukim krugom koja se pojavila kada je kraj poslednje nacrtane horizontalne linije postavljen na početnu tačku prve linije. To je ikonica relacije **Concentric**. Ikonica **Concentric** ukazuje da dve tačke zauzimaju istu lokaciju. Srednja tačka vertikalne linije sa desne strane takođe je definisana.

6. Kliknite na alatku **Smart Dimension** i unesite dimenzije, kao što je prikazano, tako što ćete kliknuti na svaku liniju i uneti konkretne vrednosti dimenzija.

Vidite sliku 1-27.

SLIKA 1-27

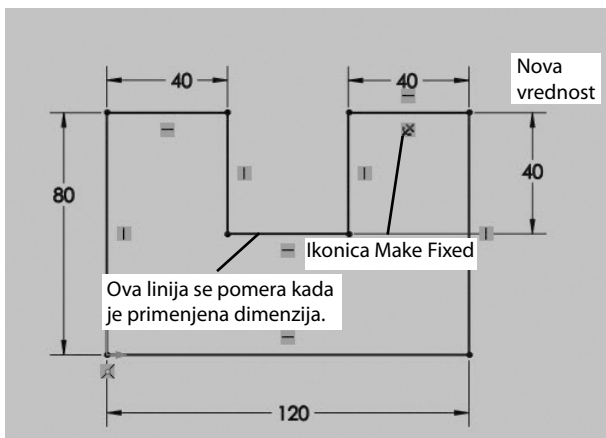
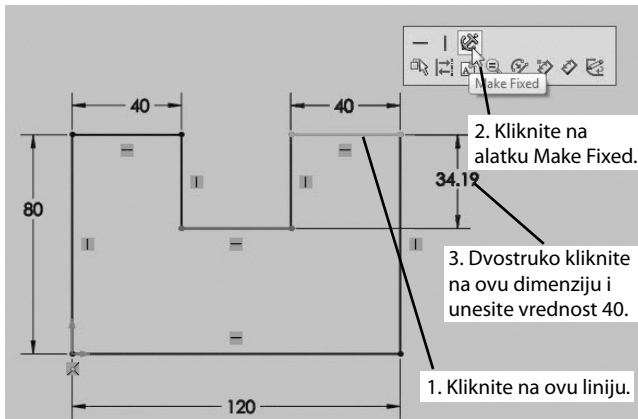
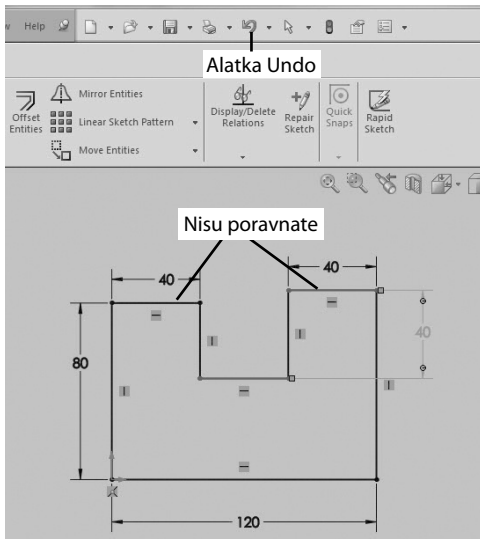
SolidWorks je „osetljiv“ na način na koji su dimenzije unete. Vidite sliku 1-28. Kada je uneta vertikalna dimenzija od 40 sa desne strane oblika, susedna horizontalna linija 40 je pomerena nagore. To znači da dve horizontalne linije dužine 40 više nisu poravnate. Linija 40 sa desne strane treba da bude postavljena tako da ostane poravnata sa drugom horizontalnom linijom 40 kada bude dodata vertikalna dimenzija od 40. Vertikalna dimenzija od 40 će se tada pomeriti nadole, na dno proreza.

Da biste fiksirali liniju na mesto

1. Upotrebite alatku **Undo** da biste uklonili vertikalnu dimenziju 40.
2. Kliknite na horizontalnu liniju 40 sa desne strane.
3. Kliknite na alatku **Make Fixed**.

Ikonica alatke **Make Fixed** je sidro. Kada je aktivirana alatka **Make Fixed**, ikonica sidra će biti prikazana ispod linije.

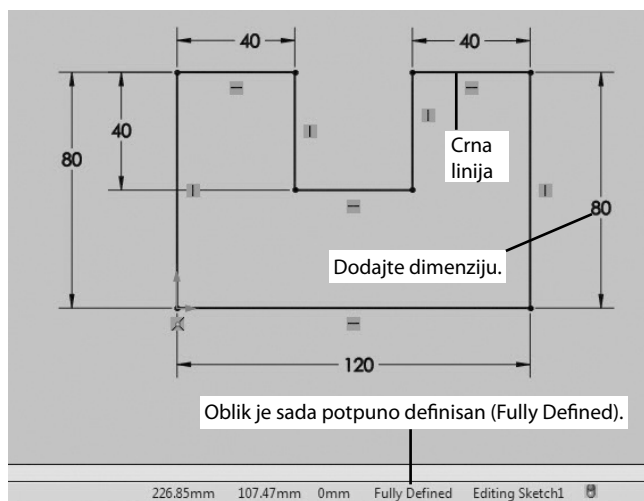
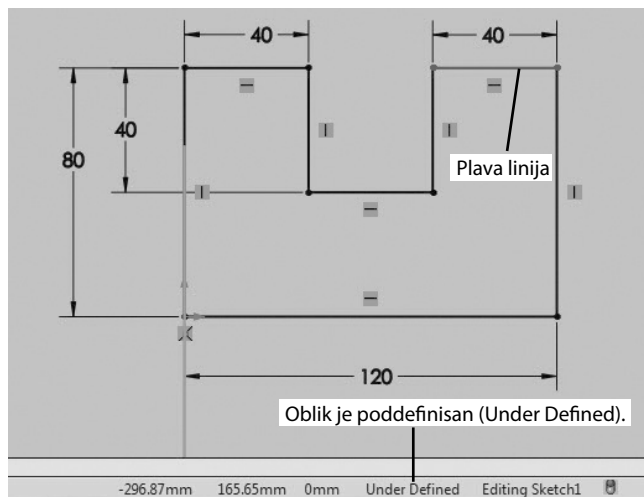
4. Dvostruko kliknite na vertikalnu dimenziju i unesite vrednost 40.

SLIKA 1-28

Horizontalna linija će se pomeriti, prihvatajući promene dimenzije na 40. Dve horizontalne linije ostaju poravnate.

Na slici 1-29 prikazan je dimenzionisan oblik, kao što je bio predstavljen na slici 1-23. Statusna linija prikazuje da je oblik poddefinisiran. Gornja horizontalna linija je plava.

SLIKA 1-29

Da biste potpuno definisali oblik

1. Dodajte još jednu vertikalnu dimenziju od 80, kao što je prikazano.

Oblik je sada potpuno definisan (**Fully Defined**).

NAPOMENA

2D oblici bi uvek trebalo da budu potpuno definisani pre kreiranja 3D modela.

1-10 Kreiranje 3D modela

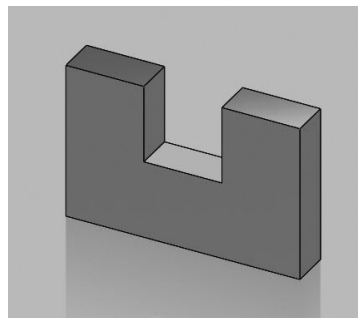
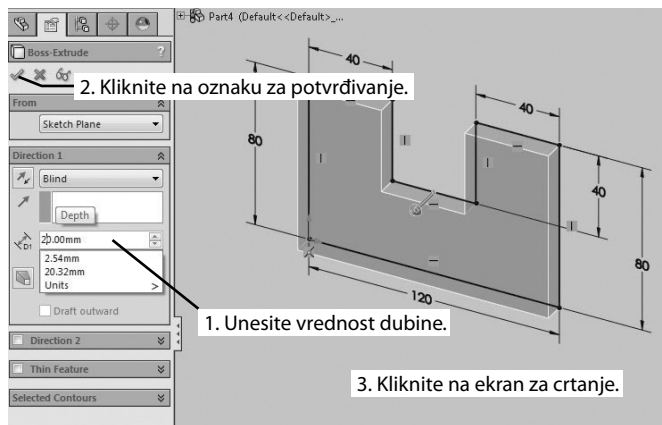
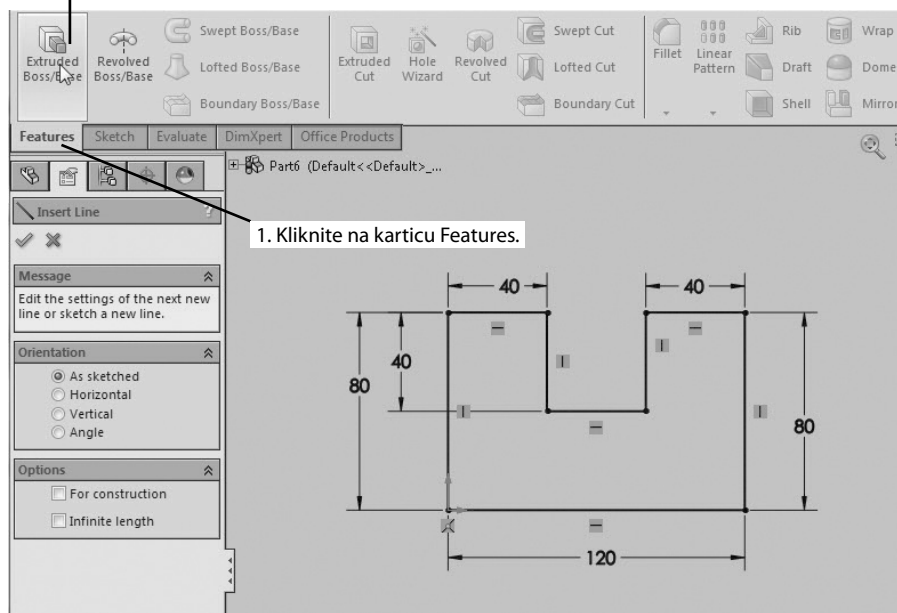
Potpuno definisani oblik prikazan na slici 1-29 sada može da se upotrebi za kreiranje 3D modela.

Da biste kreirali 3D model

1. Kliknite na karticu **Features**.
2. Kliknite na alatku **Extruded Boss/Base**.

Vidite sliku 1-30. Oblik će promeniti orijentaciju na format **Trimetric**. Skica je bila kreirana na ravni **Front**.

2. Kliknite na alatku Extruded Boss/Base.

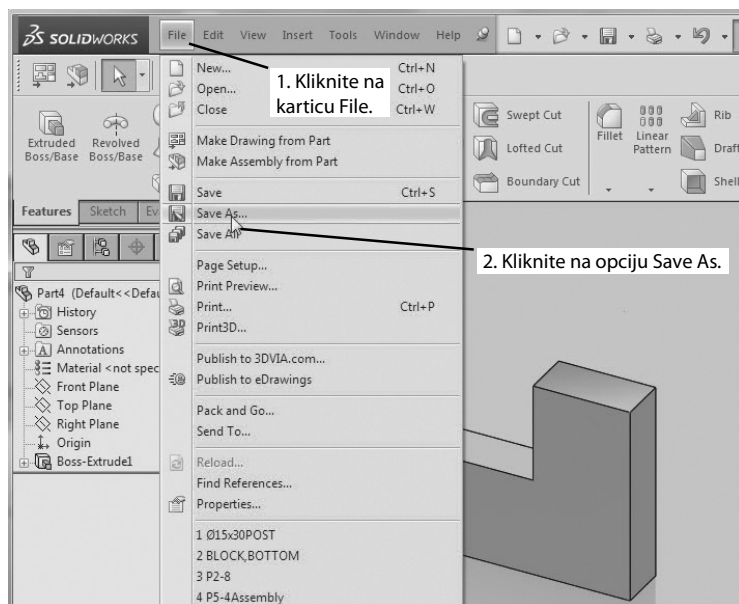

SLIKA 1-30

3. Definišite dubinu od 20 mm.
4. Kliknite na zelenu oznaku potvrde.
5. Kliknite na ekran za crtanje.

1-11 Snimanje dokumenta

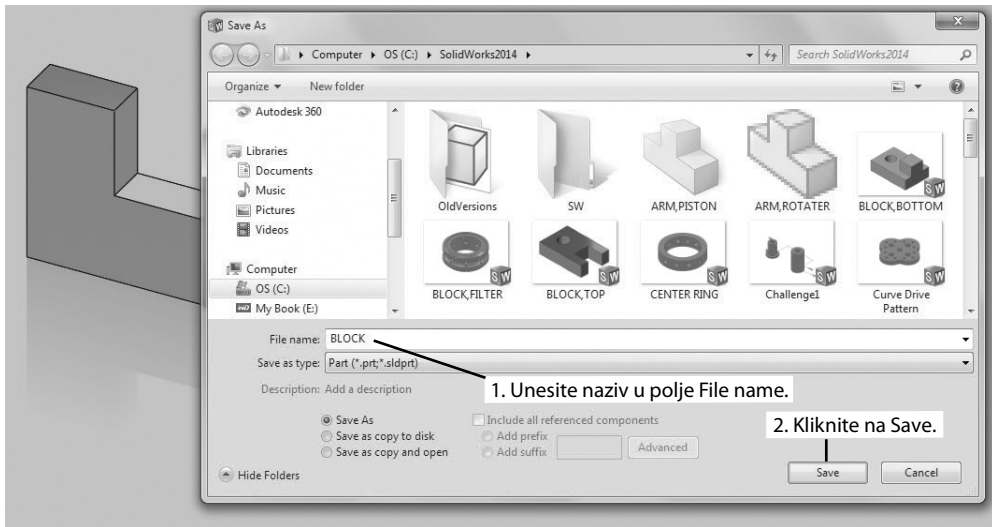
Vidite sliku 1-31.

SLIKA 1-31

Da biste snimili dokument

1. Kliknite na karticu **File** na vrhu ekrana za crtanje.
Biće prikazan padajući meni.
2. Kliknite na alatku **Save As**.
Biće prikazan okvir za dijalog Save As. Vidite sliku 1-32.

SLIKA 1-32

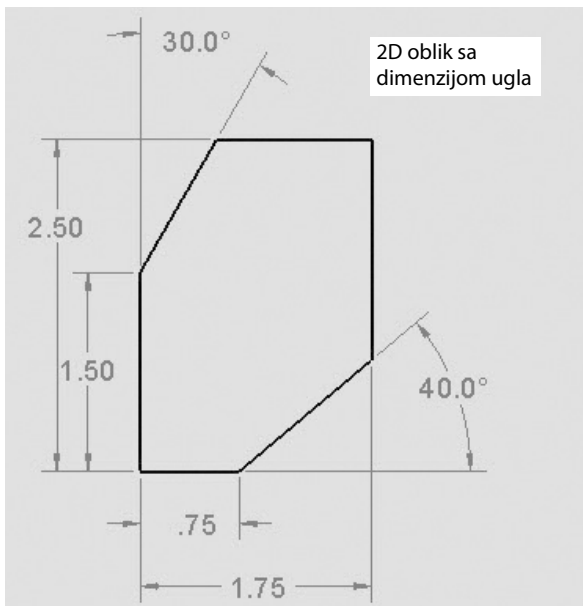
3. Unesite naziv u polje **File name**.

U ovom primeru upotrebljen je naziv **BLOCK**.

4. Kliknite na dugme **Save**.

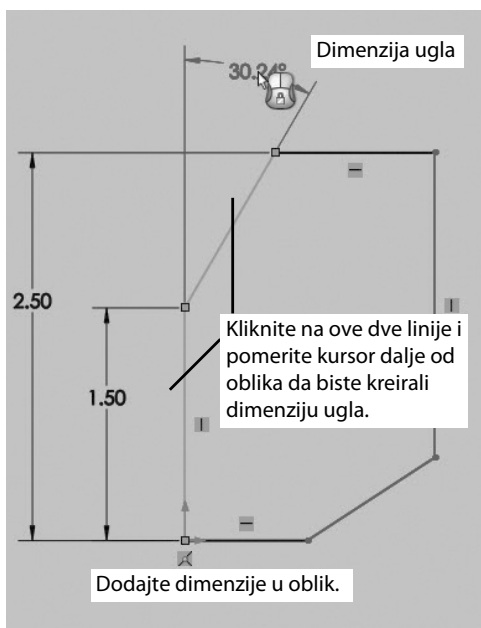
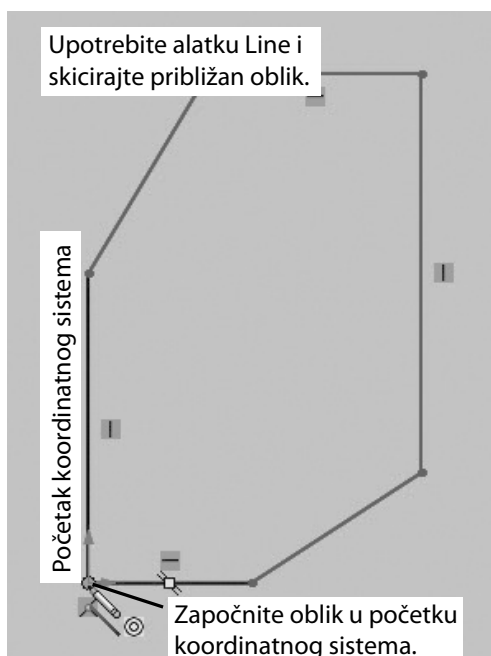
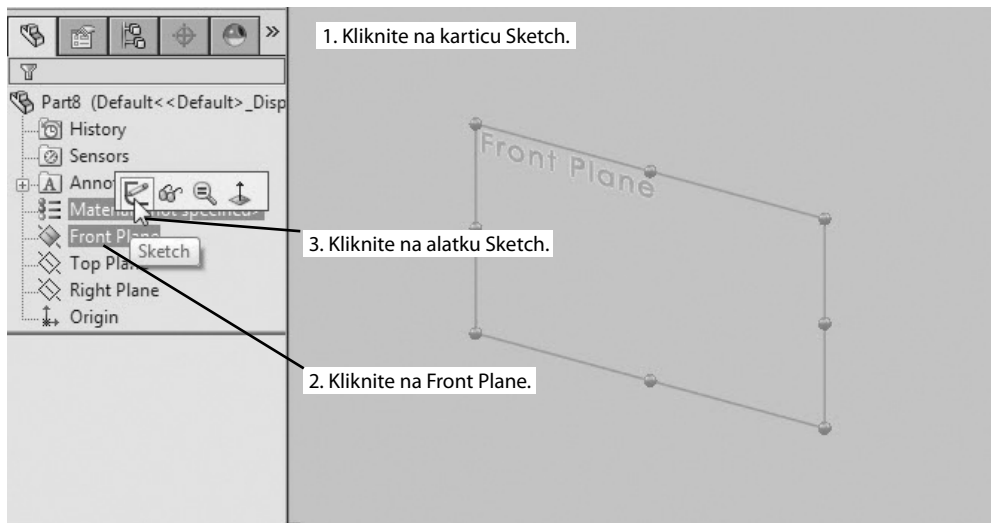
1-12 Linije i uglovi – primer problema SP1-2

Na slici 1-33 prikazan je 2D oblik koji uključuje dva ugla. Dimenzije su u inčima. U ovom odeljku prikazano je kako se kreira oblik.

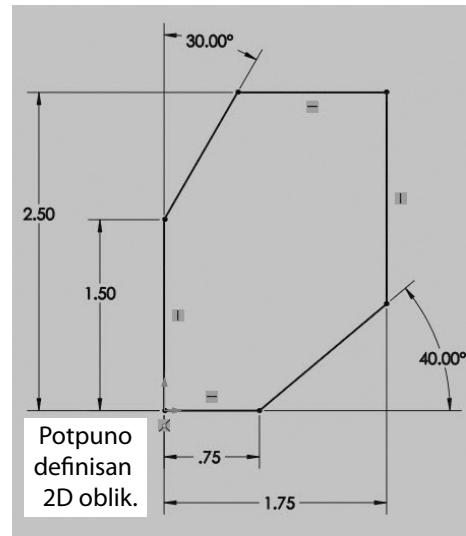
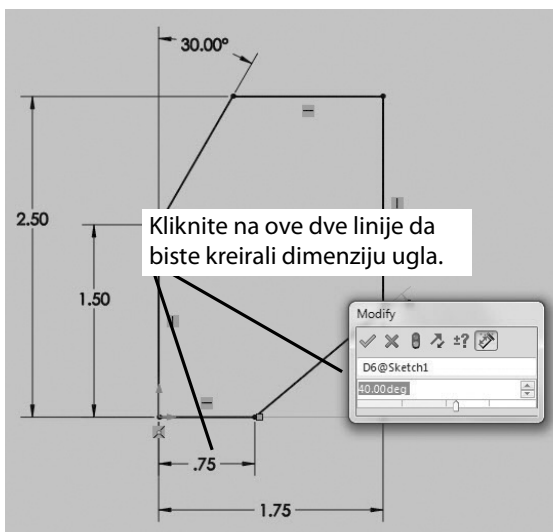
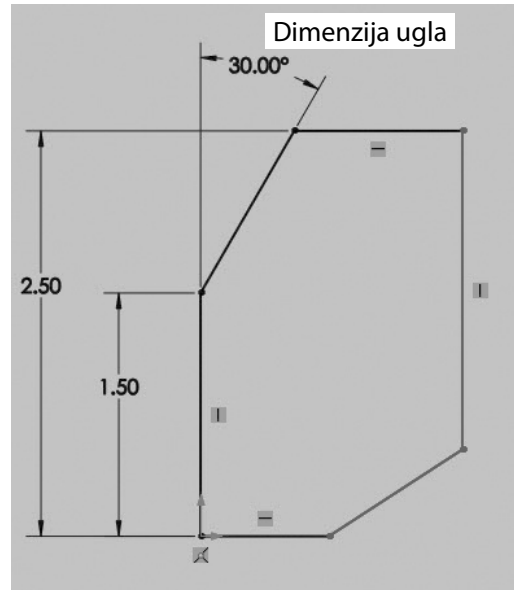
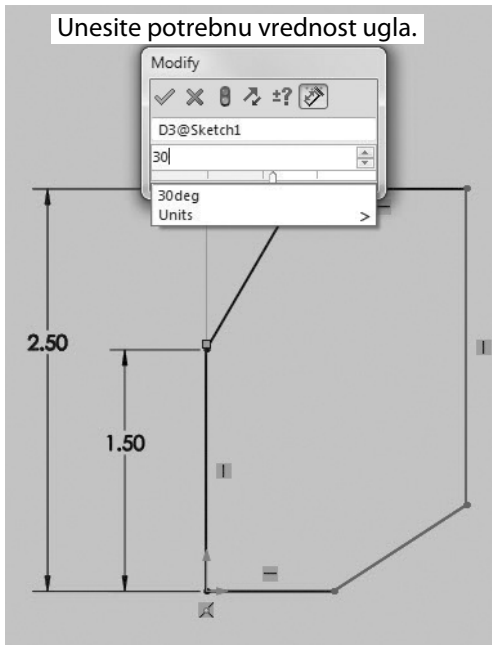

SLIKA 1-33

1. Kliknite na karticu Sketch, na Front Plane i na alatku Sketch. Vidite sliku 1-34.

SLIKA 1-34

SLIKA 1-34 (nastavak)

2. Upotrebite alatku **Line** i skicirajte približan oblik.

Započnite crtanje prve linije oblika u početku koordinatnog sistema. Skicirajte oblik malo veći nego što treba da bude finalni oblik.

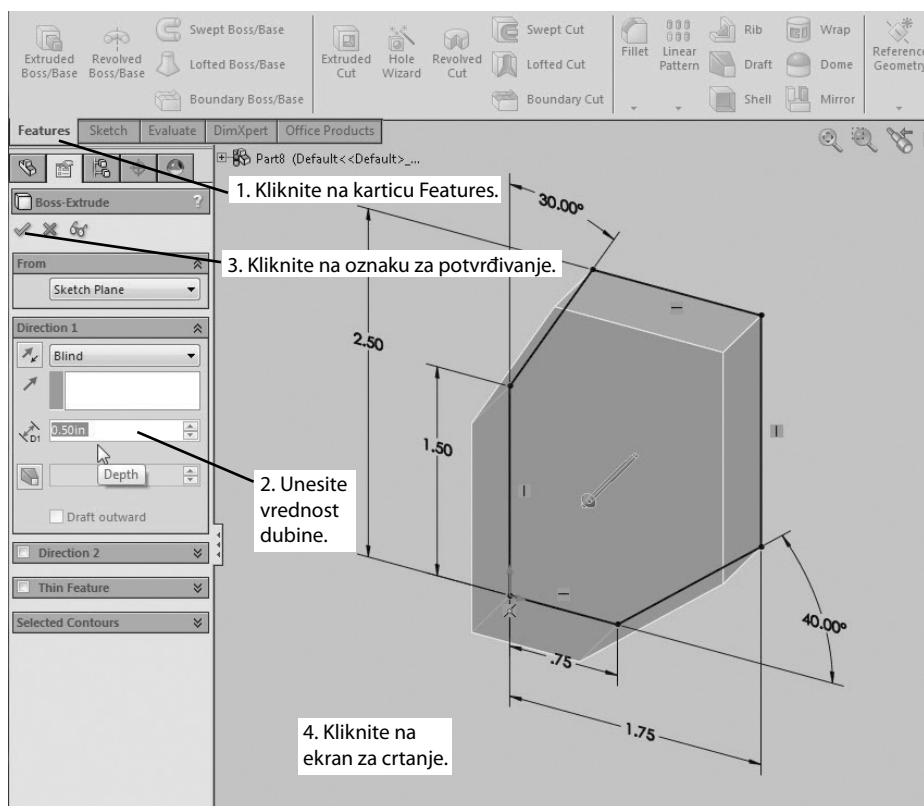
3. Dodajte dimenzije u oblik.
4. Kliknite na vertikalnu liniju sa leve strane i liniju pod uglom sa leve strane i pomerite kursor dalje od oblika da biste kreirali dimenziju ugla.

5. Selektujte lokaciju za dimenziju i kliknite mišem.
6. Unesite vrednost ugla.

U ovom primeru vrednost je 30° .
7. Unesite i preostale dimenzije.
8. Uverite se da je oblik potpuno definisan.
9. Kliknite na karticu **Features**, pa na alatku **Extruded Boss/Base** i definišite dubinu.

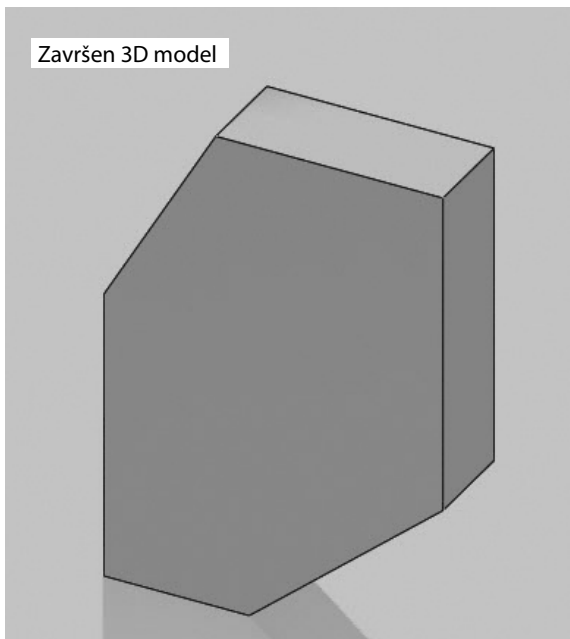
U ovom primeru uneta je dubina od 0.50. Vidite sliku 1-35.
10. Kliknite na zelenu oznaku potvrde, a zatim na ekran za crtanje.

Vidite sliku 1-36.

SLIKA 1-35

Završen 3D model

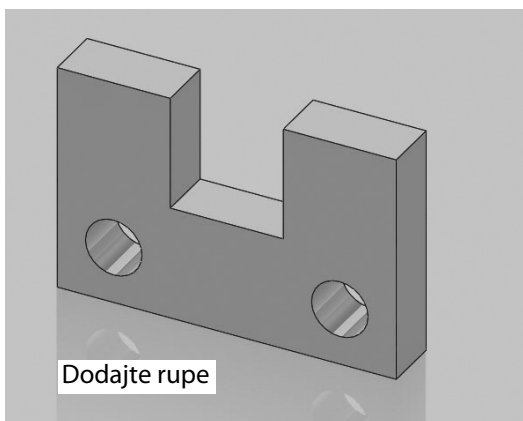
SLIKA 1-36

1-13 Rupe

Postoji nekoliko načina da kreirate rupe pomoću SolidWorksa. Većina rupa je kreirana pomoću alatke **Hole Wizard**, koja je opisana u Poglavlju 3. U ovom uvodnom poglavlju rupe će biti kreirane pomoću alatki **Circle** i **Extrude Cut**. Biće kreiran krug, a zatim isečen iz 3D oblika. Sve rupe će biti jednostavne otvorene rupe - prolaziće u potpunosti kroz oblik.

Da biste kreirali rupu

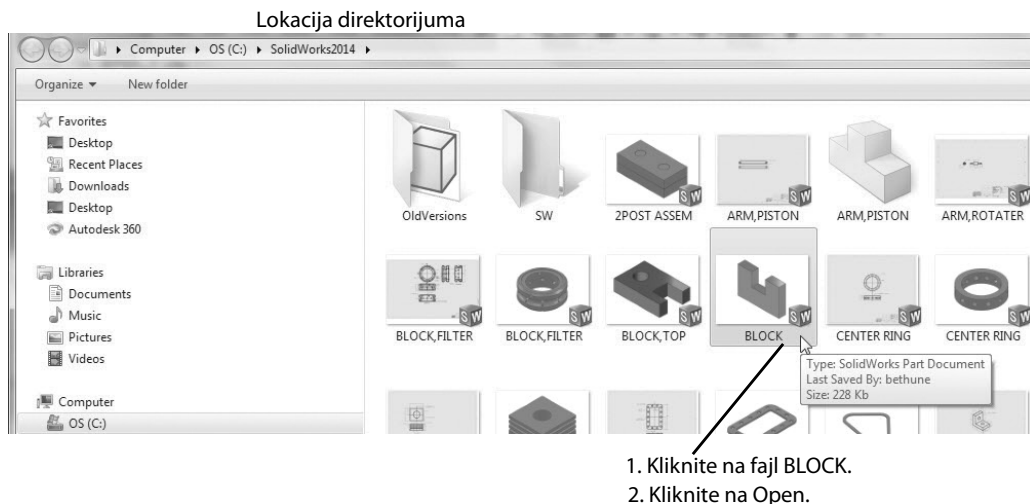
Na slici 1-37 prikazan je 3D oblik koji je kreiran u primeru problema SP1-1. Dodate su dve rupe veličine $\text{Ø}20,0$.

SLIKA 1-37

1. Kliknite na naziv alatke **File** na vrhu ekrana i na opciju **Open** ili kliknite na alatku **Open**.
2. Kliknite na fajl **BLOCK** koji ste kreirali i snimili u prethodnom odeljku.

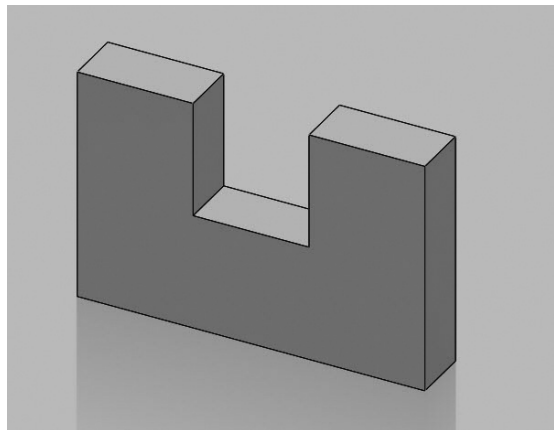
Vidite sliku 1-38. U ovom primeru fajl se nalazi na drajvu **C:** u direktorijumu pod nazivom **SolidWorks 2014**.

SLIKA 1-38

3. Kliknite na fajl **BLOCK** i na **Open**.

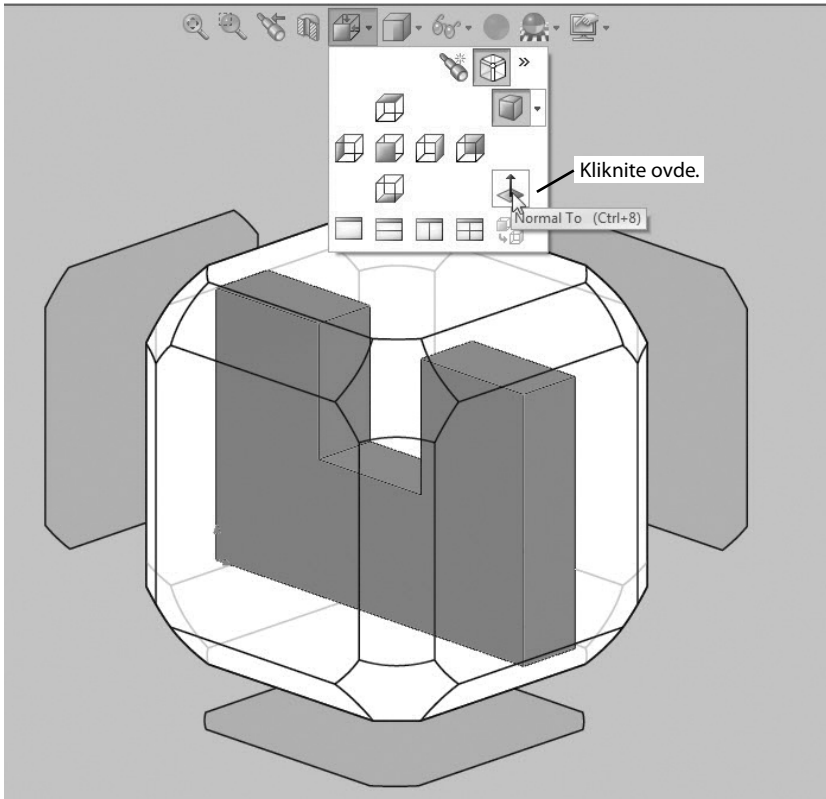
Fajl **BLOCK** će se otvoriti i biće prikazan na ekranu. Vidite sliku 1-39.

SLIKA 1-39

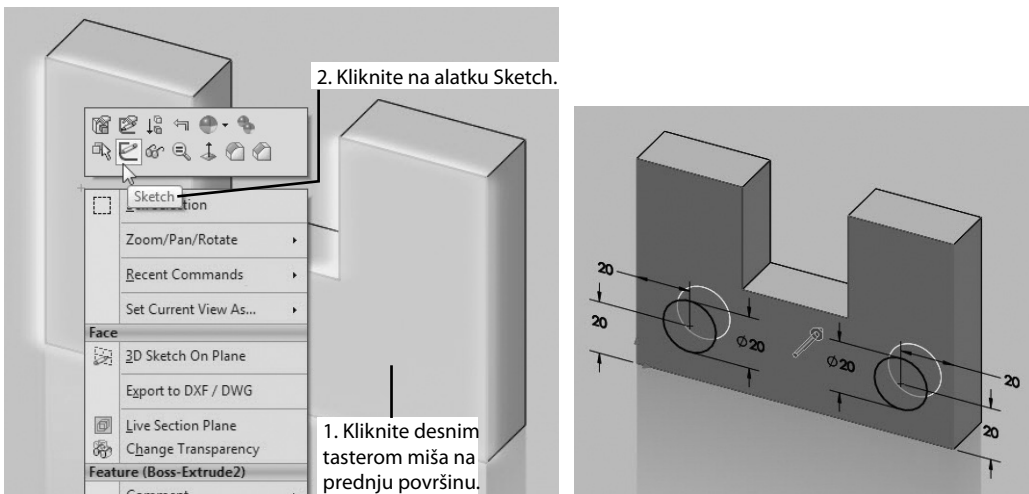
4. Kliknite na alatku **View Orientation** i selektujte opciju **Normal**.

Biće kreiran prikaz iz orijentacione tačke od 90° u odnosu na površinu. Ovaj prikaz se naziva **Normal**. Vidite sliku 1-40.

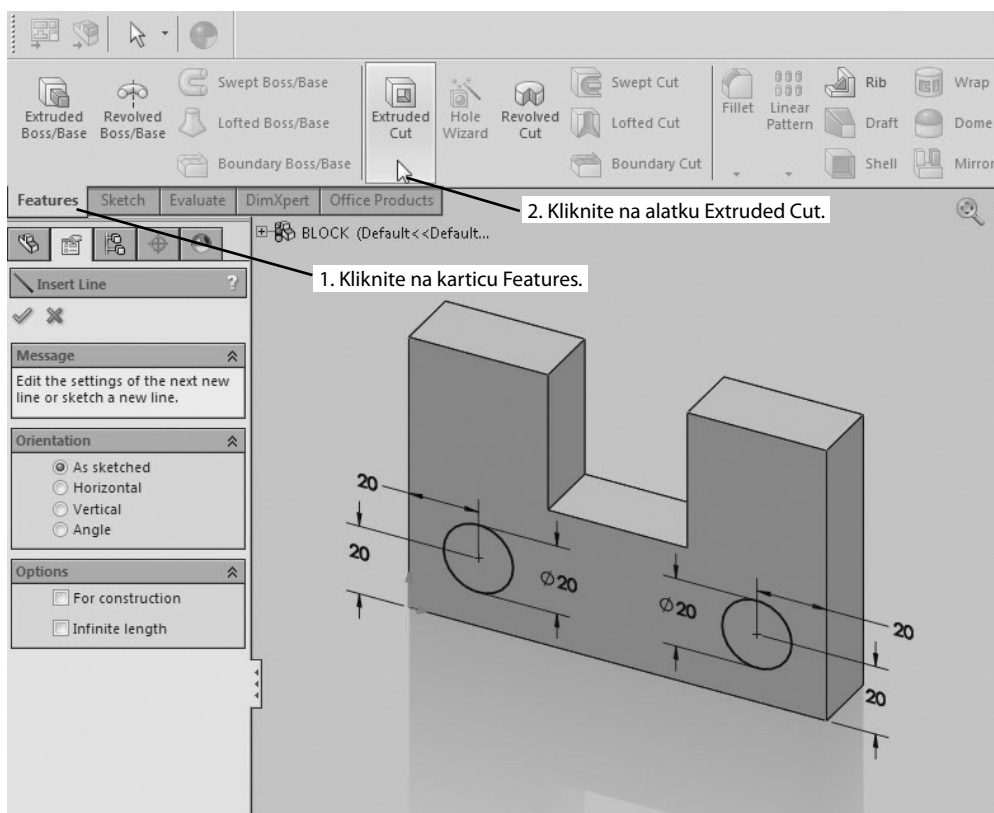
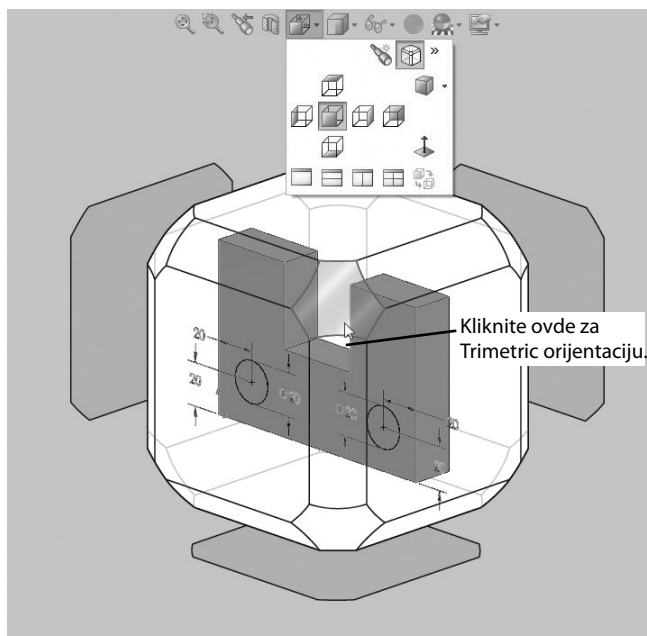

SLIKA 1-40

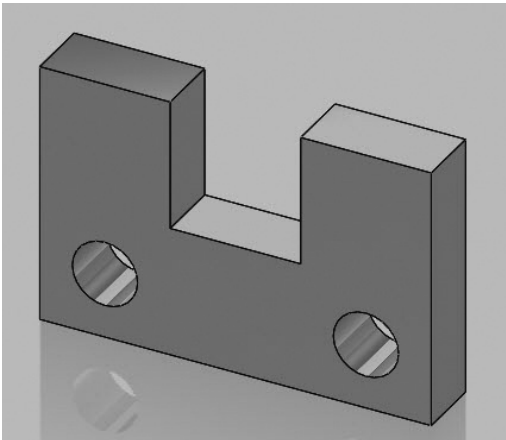
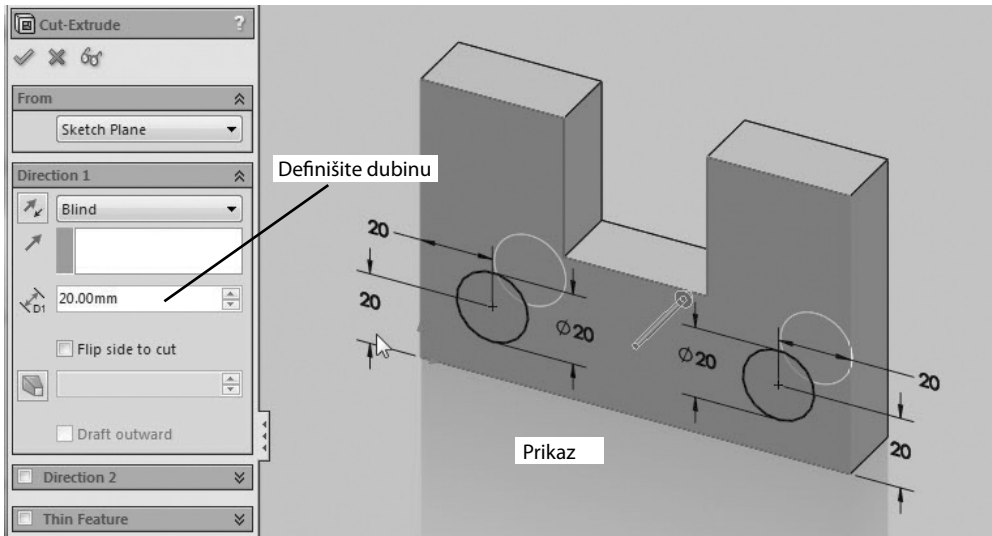
5. Kliknite desnim tasterom miša na prednju površinu BLOCK-a i kliknite na alatku **Sketch**.
Vidite sliku 1-41.

SLIKA 1-41

SLIKA 1-41 (nastavak)

SLIKA 1-41 (nastavak)

6. Kliknite na alatku **Circle** i dodajte dva kruga, koristeći konkretne dimenzije.
7. Kliknite na alatku **View Orientation** i na opciju **Trimetric** orientation.

Opciji **Trimetric** možete da pristupite na kocki prikaza **View Selector**, kao što je prikazano na slici 1-41.

8. Kliknite na karticu **Features** i na alatku **Extruded Cut**.
9. Podesite dubinu isečka na 20.

Alatka **Cut-Extrude** treba da automatski selektuje dva kruga. Ako ih ne selektuje, kliknite na krugove. Trebalo bi da vidite prikaz.

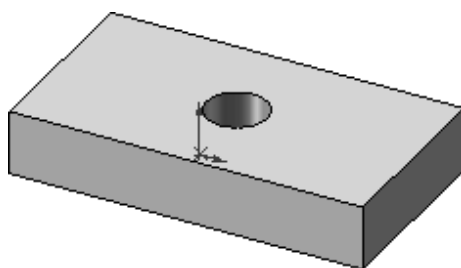
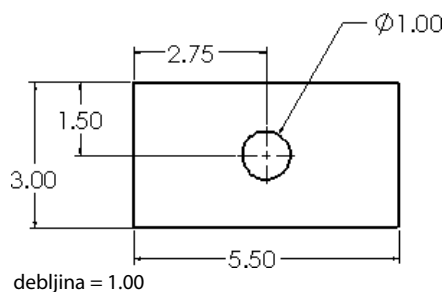
10. Kliknite na zelenu oznaku potvrde.
11. Kliknite na ekran za crtanje.

U obliku bi trebalo da se pojave rupe.

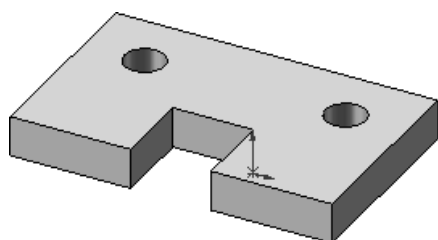
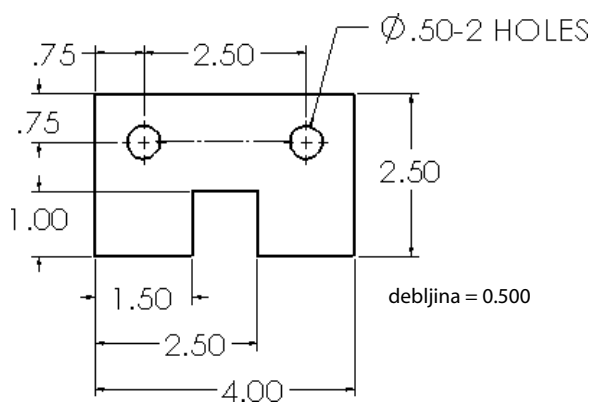
PROJEKAT POGLAVLJA

Projekat 1-1

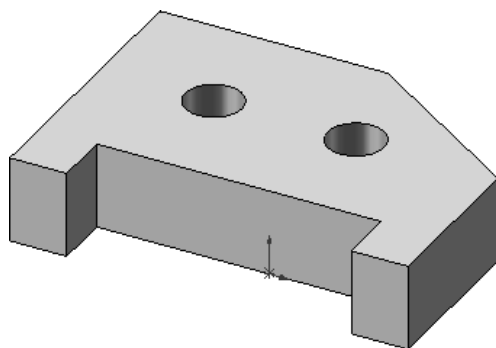
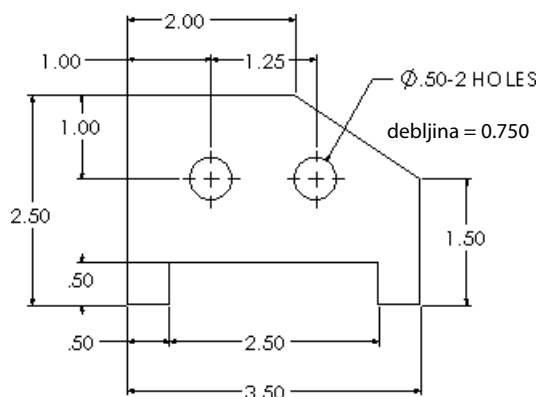
Skicirajte oblike koji su prikazani na slikama od P1-1 do P1-18. Kreirajte 3D modele pomoću specifikovanih vrednosti debljine.

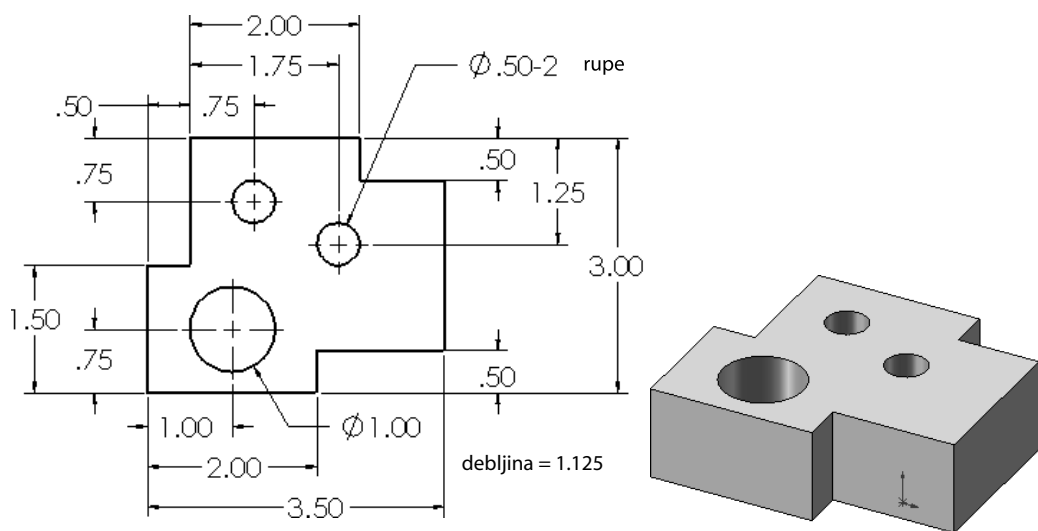
SLIKA P1-1 inči

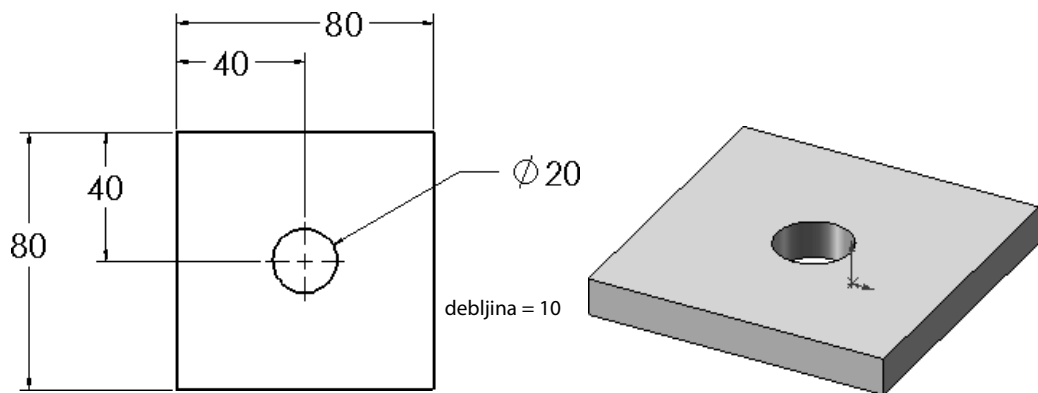
SLIKA P1-2 inči

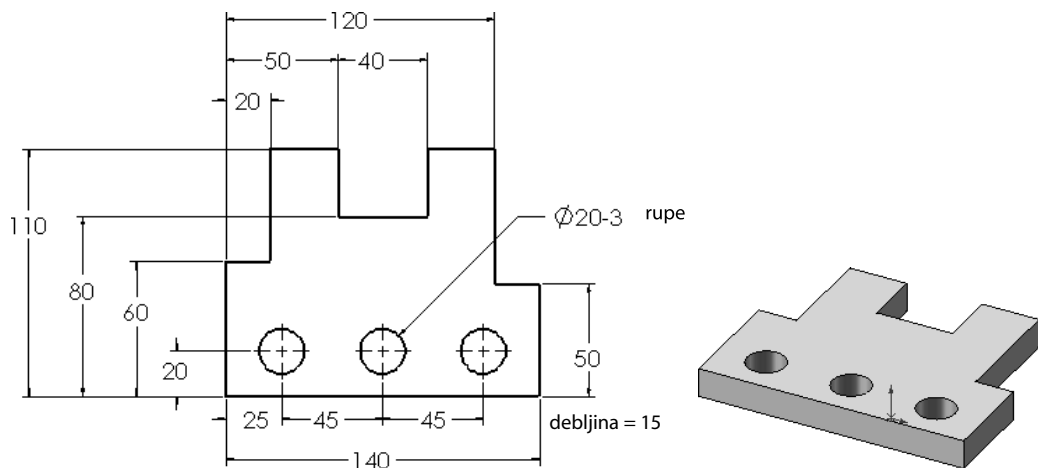
SLIKA P1-3 inči

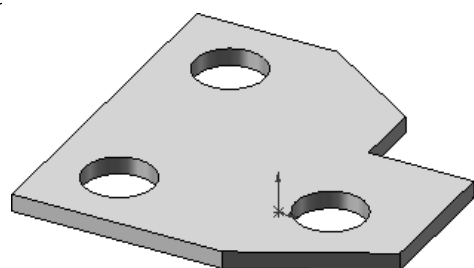
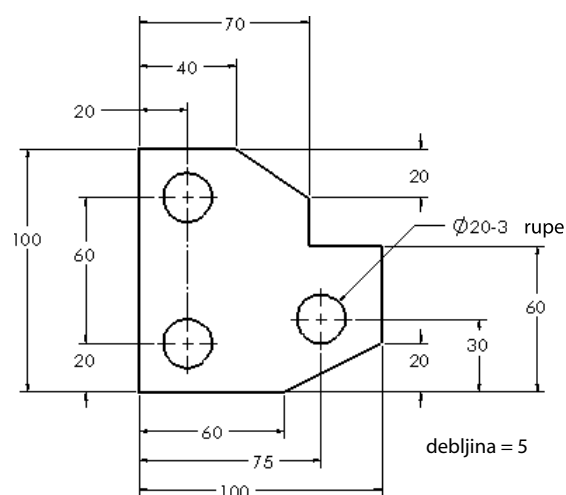
SLIKA P1-4 inči

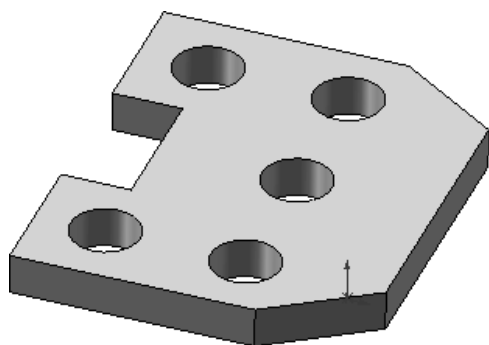
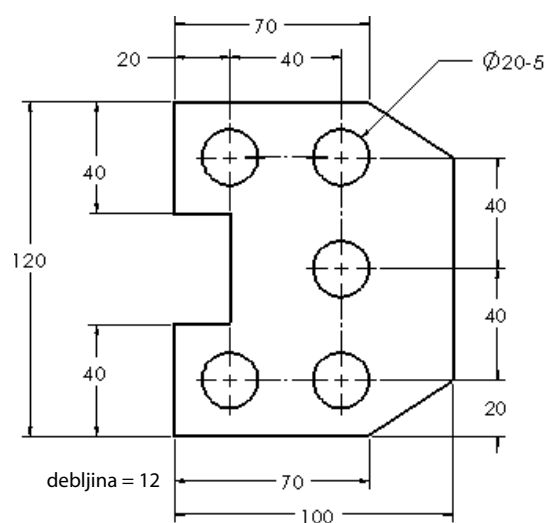
SLIKA P1-5 milimetri

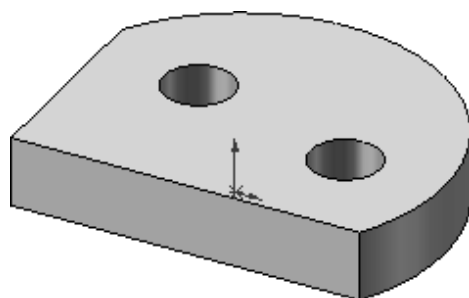
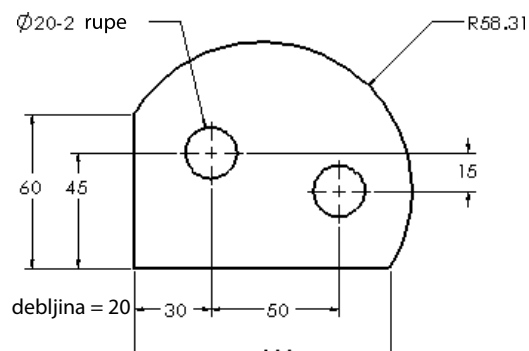
SLIKA P1-6 milimetri

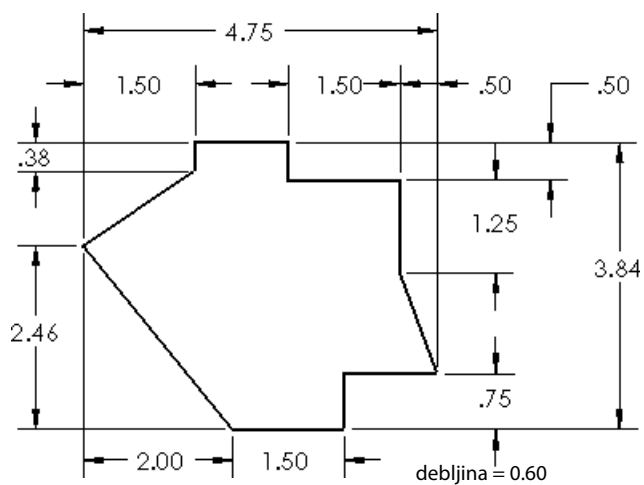
SLIKA P1-7 milimetri

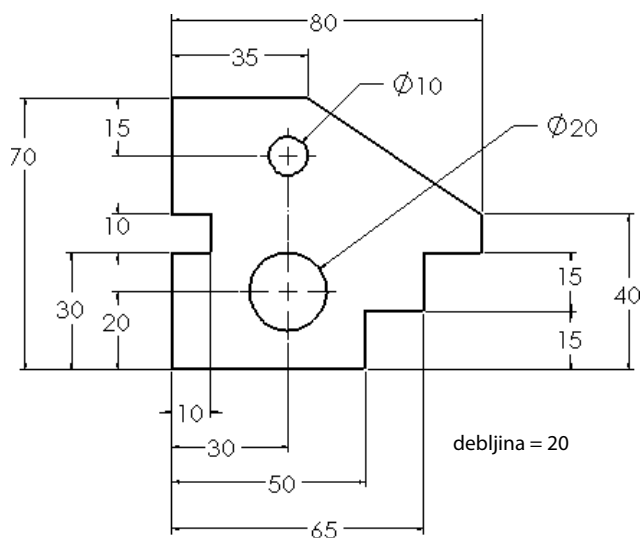
SLIKA P1-8 milimetri

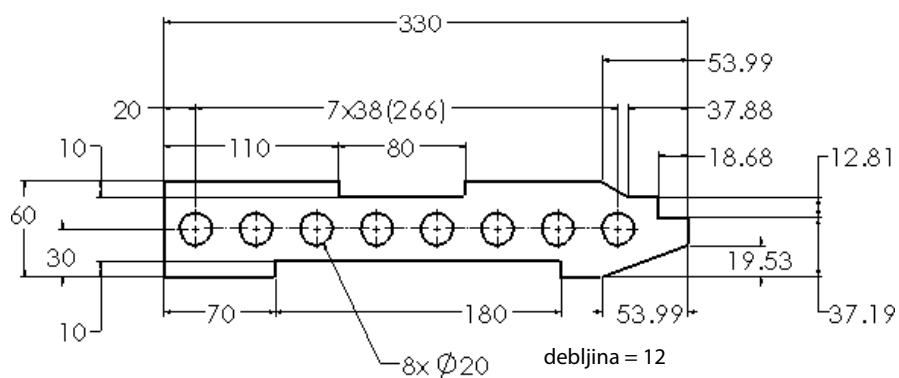
SLIKA P1-9 milimetri

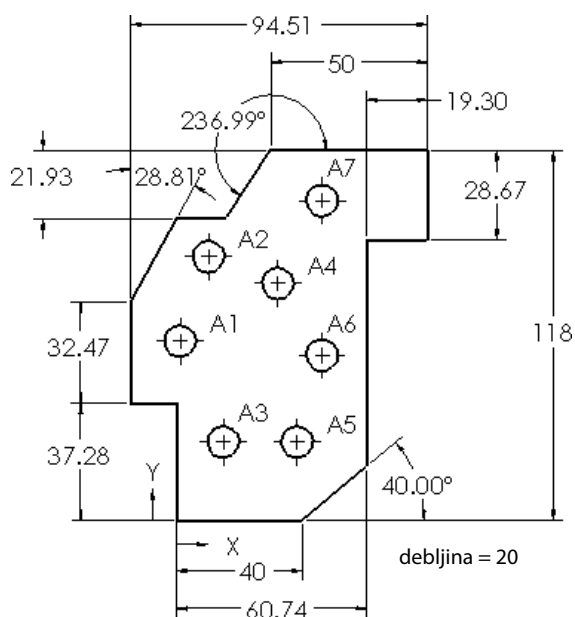
SLIKA P1-10 inči

SLIKA P1-11 milimetri

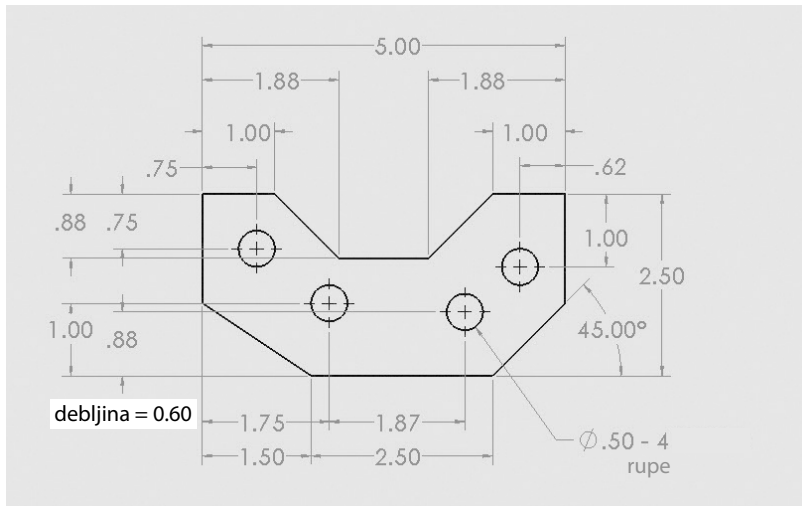

SLIKA P1-14 milimetri

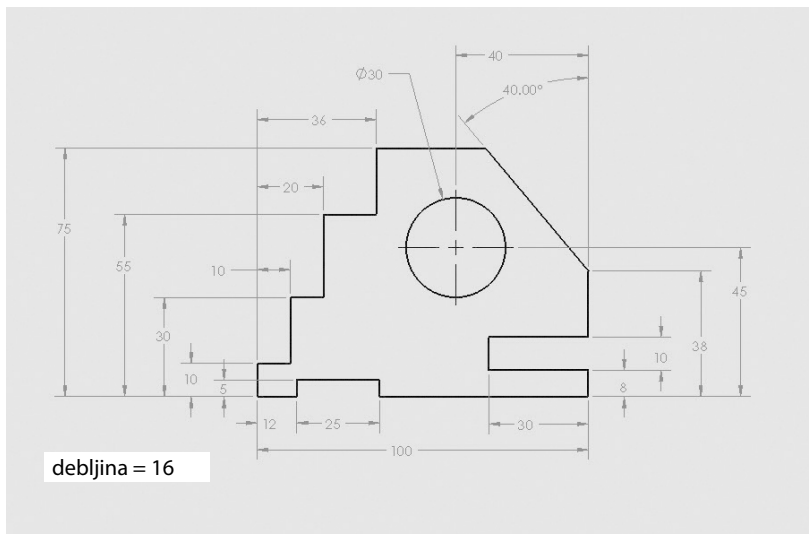

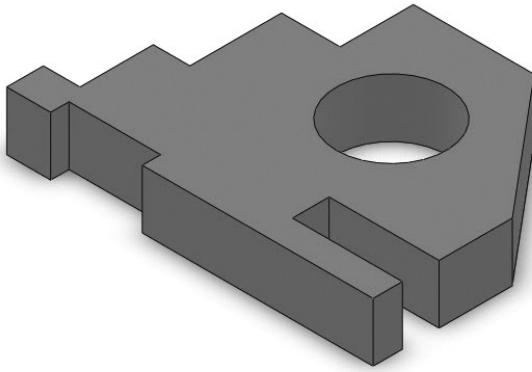
TAG	X LOC	Y LOC	SIZE
A1	1.22	57.14	Ø10
A2	10.27	84.04	Ø10
A3	15	25	Ø10
A4	32.38	75.51	Ø10
A5	38.51	25	Ø10
A6	46.50	52.61	Ø10
A7	46.50	101.88	Ø10

SLIKA P1-15 milimetri

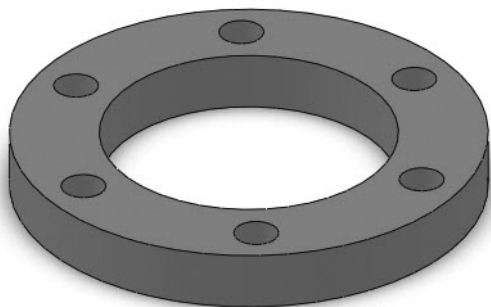
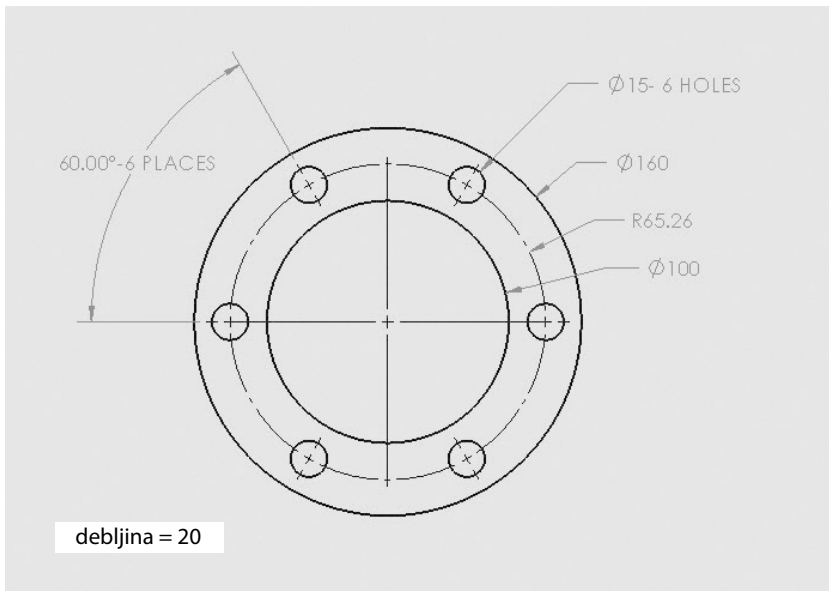

SLIKA P1-16 inči

SLIKA P1-17 milimetri

SLIKA P1-18 milimetri